

[Ih Christensen.]

dre menneskers fritidsforhold. Til dette synspunkt kommer det fra økonomisk hold ofte fremførte synspunkt, at det af ressource-mæssige grunde er tilrådeligt at begrænse statens gratisydelse.

Da der ydermere oftest vil være tale om støtte til film, der kun kommer et beskedent publikum for øje, også fordi mange af dem hovedsagelig henvender sig til et sådant, er dette en grund mere til at afvikle støtten. Formentlig ses de statsstøttede film særlig af højere uddannede, der må formodes selv at kunne betale for dette kulturgode.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at filmstøtten i lighed med visse andre kunststøtteordninger virker som en slags bedrevidende formynderi over for befolkningen. Det er tillige vor mening, at filmstøtten skaber en kulturelt set farlig afhængighed af statsmagten, hvis støtte i det lange løb kun kan finde sted på politiske præmisser, der i det væsentlige ikke sætter spørgsmålstegn ved systemet. Derved skabes en konkurrenceulighed til ugunst for den mindre konventionelle og mere kontroversielle filmkunst.

Røret omkring Jens Jørgen Thorsens Jesus-film dokumenterer hulheden i den nuværende såkaldte „liberale“ kunststøttepolitik.

En afvikling af statens filmstøtte og beslægtede kunststøtteordninger vil derudover besidde den fordel at spare folketingets tid for lange diskussioner om, hvilken kunst der skal støttes, og hvilken ikke, for slet ikke at tale om diskussionerne om enkelte kunstværker eller ligegyldige petitesser i lovgivningen.

Jeg skal endelig fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om teatervirksomhed.*

Forslaget må ses som et led i begrænsningen af de offentlige opgaver til egentlige fællesopgaver. I et land af Danmarks størrelse må det være tilstrækkeligt at opretholde en enkelt statsscene (det kongelige teater) som en art levende kulturminde-mærke med tilhørende elevskoler og med muligheder for fjernsyns- og radiotransmissioner af forestillingerne.

Teatersociologiske undersøgelser indicerer, at det i hovedsagen er de bedst uddannede og de lidt højere indkomstgrupper, der

benytter teatrene, hvorfor den offentlige subsidiering af disse i realiteten er et stats-tilskud til disse bedrestillede gruppers kulturforbrug. Det må formodes, at de pågældende selv vil være i stand til at betale deres teaterforbrug uden tilskud fra skatteyderne.

Statens teaterstøtte går for langt den overvejende dels vedkommende til det etablerede ukontroversielle teater, hvorved der i realiteten sker en konkurrencemæssig forvridding til ugunst for det utraditionelle, avancerede og kontroversielle teater. Dette betyder som så ofte, hvor der er tale om offentlige subventioner, at der holdes liv i forældede former for teaterdrift. Omvendt sker der en relativ forskelsbehandling mellem på den ene side den subsidierede teaterdrift og på den anden side de ikke-subsidierede, men med teatrene konkurrerende kulturelle forbrugsgoder, f. eks. revyer, cirkus, biografer.

Da staten ikke økonomisk magter at støtte alt og der desuden er politiske grænser for støttens bredde og omfang, forekommer det rimeligst at skabe ligestilling mellem de forskellige kulturelle ytringsformer, som der her er tale om, ved at afvikle den eksisterende teaterstøtte i loven om teatervirksomhed.

Mens forslagsstillerne betragter det som en privatsag, som staten hverken gennem censur eller tilskud skal blande sig i, hvilket teaterforbrug folk har, anser vi det dog for en naturlig offentlig opgave at drive — eller yde tilskud til — teaterskoler, eftersom der her er tale om en uddannelsesopgave. Forslagsstillerne vil derfor stille sig imødekommende over for støtte til f. eks. landsdels-scenernes elevskoler.

Da et flertal i folketinget, så vidt vi er orienteret, bekender sig til den decentraliserede kulturpolitik og det lokale selvstyre, forventer vi — uanset mulig uenighed i en del af det foregående — at man støtter nærværende forslag, der overlader finansieringen — og dermed den fulde bestemmelsesret — til amter og kommuner i hele den udstrækning, der dér vil være tilslutning til fortsat subsidiering af teatervirksomhed.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af Ole Espersen (S) til indenrigsministeren:

„Vil ministeren medvirke til, at boksnings medicinske skadevirkninger begrænses mest muligt?“

(Spm. nr. 144).

Skriftlig begrundelse.

Boksning er i forhold til andre sportsgrene særpræget derved, at slag med skader eller bevidstløshed til følge kan blive præmieret eller være afgørende for, hvem der vinder kampen.

Ved en række lægeligt videnskabelige undersøgelser er det for længst konstateret, at boksekampe kan medføre varige mén, f. eks. i form af hjerneskader.

På denne baggrund kan det forekomme uforsvarligt at tillade eller støtte boksnings.

I Sverige blev professionel boksnings forbudt i 1970, og den svenske rigsdag behandler for tiden et forslag om at forbyde al boksnings.

I Island har enhver form for boksnings været forbudt siden 1956.

Foruden forbud kan andre forholdsregler overvejes. F. eks. vil en hævnings af aldersgrænsen for deltagelse i amatørboksnings utvivlsomt medvirke til at mindske rekrutteringen til denne form for idræt. Forbud alene mod professionel boksnings vil ligeledes kunne mindske interessen omkring amatør-boksnings.

Boksekampes popularitet hos betydelige grupper af tilskuere er uomtvistelig. Imidlertid forekommer de medicinske risici så store, at samfundet ikke kan undlade en stillingtagen hertil.

Ole Espersen (S):

Idrætten er naturligvis en meget væsentlig del af vores kulturliv. Netop derfor er det vigtigt, at vi interesserer os for den og de forskellige former, den udøves i.

Det er klart, at ethvert kulturliv kan have nogle sider, som ikke nødvendigvis er helt fornuftige og rigtige, og der kan være tale om, at det er rimeligt at tage dem op til diskussion en gang imellem. Det har jeg ment var rimeligt, for så vidt angår boksnings. Forholdet er det, at vi her i tinget for en halv snes år siden diskuterede boksnings og dens skadevirkninger. Man udsatte det dengang, fordi man forventede en be-

handling i Nordisk Råd. Denne behandling er færdig i Nordisk Råd. Den resulterede i en betænkning afgivet af en række nordiske læger.

Betænkningen blev lagt til grund for et udvalg, som indenrigsministeriet og sundhedsstyrelsen nedsatte i 1970. Dette udvalg har afgivet betænkning for ca. et års tid siden. Siden da er der sket det, at mange kloge folk: læger, videnskabsmænd, journalister osv., har beskæftiget sig med boksnings. Alle de nye oplysninger, der er kommet frem, alle de undersøgelser, der er foretaget, dyre, omfattende undersøgelser, gør efter min mening, at det nu må være op til minister og folketing at tage stilling til, om der skal gås videre med hensyn til begrænsning af boksnings medicinske skadevirkninger. Der bør tages stilling til de resultater, der er fremkommet.

Der er nævnt 12 forskellige forslag i denne gruppe fra sundhedsstyrelsen, 12 forskellige forslag, som skulle kunne begrænse de medicinske skadevirkninger. Man har baseret sine forslag på en række videnskabelige konstateringer, og jeg skal blot nævne, at det bl. a. er konstateret, at en enkelt boksekamp med hårde slag mod hovedet kan fremkalde tegn på akut hjerneskade i to alment kendte former: knockout eller groggy state. Man nævner forskellige andre tilfælde, hvor selv ikke-knockout, men en række hårde slag, kan medføre, at der indtræder længere varig hjerneskade.

Det bør nu være således, at der tages stilling til, hvilke yderligere forholdsregler der bør tages. Derfor har jeg stillet dette spørgsmål.

Indenrigsministeren (Jacob Sørensen):

Jeg tror, alle kan være enige med spørgeren i, at boksesportens medicinske skadevirkninger må begrænses mest muligt. Spørgsmålet om indførelse af yderligere sikkerhedsforanstaltninger har da også i nogen tid været genstand for nærmere overvejelser, og jeg kan oplyse, som allerede spørgeren har oplyst, at Nordisk Råd ved 11. session vedtog en rekommandation til regeringerne i de nordiske lande om at lade foretage en fællesnordisk undersøgelse af boksnings skadevirkning, og at dette resulterede i en betænkning af 1967.

Justitsministeriet og indenrigsministeriet

[Indenrigsministeren.]

har siden arbejdet videre med spørgsmålet, ligesom sundhedsstyrelsen har været inddraget i overvejelserne. Der har været principiel enighed om, at der ikke har været tilstrækkelig anledning til at stille forslag om forbud mod professionel boksning, men at det burde tilstræbes i forbindelse med de pågældende idrætsorganisationer at gennemføre yderligere sikkerhedsforskrifter til mindskelse af faren ved såvel amatør- som professionel boksning.

Spørgsmålet om fastsættelse af yderligere sikkerhedsforskrifter vedrørende boksesportens udøvelse, herunder de særlige problemer, som drengboksestævner frembyder, har været behandlet af et udvalg under sundhedsstyrelsen, der i 1973 har afgivet en betænkning indeholdende dels et forslag til skærpelse af sikkerhedsforskrifter, dels et forslag til vejledning for læger, som er til stede ved offentlige boksekampe. Denne betænkning er forelagt justitsministeriet, der, efter hvad der er oplyst for mig, har indhentet en udtalelse fra politimesterforeningen, idet forholdet som bekendt er det, at politiet skal give tilladelse til afholdelse af offentlige boksekampe.

Jeg forstår spørgeren således, at heller ikke han ønsker indført et forbud mod boksning, hverken amatør- eller professionel, men at han finder, at de lægeligt begrundede sikkerhedsforanstaltninger bør skærpes. Jeg kan helt tilslutte mig denne tanke og vil i samarbejde med justitsministeriet og sundhedsstyrelsen tage skridt til at søge de yderligere sikkerhedsforanstaltninger, der er foreslået i nævnte betænkning fra 1973, ført ud i livet.

Ole Espersen (S):

Jeg finder ministerens besvarelse tilfredsstillende. Jeg synes, det er rimeligt, at man først prøver at gå den vej, som ministeren har nævnt.

Der er en enkelt principiel betænkelighed, jeg har i forbindelse med de undersøgelser, der er foretaget. Det fremgår af betænkningen, at den skulle udarbejdes i samarbejde med Dansk Amatør-Bokseunion. Det fremgår også, at lægerne har givet udtryk for, at de mener, den nedre aldersgrænse bør være 12 år og ikke 10 år. Det var lægernes medicinske opfattelse. Imidlertid står der, at Dansk

Amatør-Bokseunionsrepræsentanter kraftigt har modsat sig en forhøjelse af den nedre aldersgrænse fra 10 til 12 år under henvisning til, at det i betydelig grad ville hæmme amatørbokseunionens rekruttering i konkurrence med de øvrige sportsgrene, og herefter at lægerne bøjede sig for dette synspunkt.

Jeg mener, det er farligt, når man prøver at lave en medicinsk undersøgelse og når til et bestemt resultat af videnskabelig-medicinsk karakter, at man så på grund af kommissoriets udformning føler sig forpligtet til at forlade sin opfattelse af hensyn til visse konkurrencemomenter mellem de forskellige idrætsgrene.

Jeg vil gerne spørge ministeren, hvorvidt ministeren finder, at disse hensyn bør spille en så væsentlig rolle, at de kan tilsidesætte det medicinske skøn.

Indenrigsministeren (Jacob Sørensen):

Jeg skal ikke kunne tage en klar stilling til det på nuværende tidspunkt, men vil lade spørgsmålet indgå i overvejelserne i det arbejde, der ligger for.

Aage Frandsen (SF):

Jeg føler trang til at se dette spørgsmål også ud fra en anden synsvinkel, for vel kan vi være enige om, at idrætten skal sikres, også med hensyn til, at der ikke opstår en række langvarige gener for de mennesker, der udøver idrætten, men jeg synes alligevel, at som vores samfund i øvrigt er indrettet, er det en skæv vinkel at angribe spørgsmålet fra, når vi tænker på, hvor mange ulykker der sker i øvrigt i samfundet, i færdselen og på arbejdspladser. Hvis man over for idrætten sætter sådan nogle restriktive ting op, må det vel også være indenrigsministerens opgave i samme udstrækning at anmode arbejdsministeren og eventuelle andre ministre om, at man så over for andre grupper i samfundet stiller tilsvarende op inden for f. eks. arbejderbeskyttelse. Det er jo sådan, må man sige, at inden for idrætten er det nogle mennesker, der frivilligt går ind i et stykke arbejde, mens det, hvor der er tale om et normalt arbejde inden for de produktive erhverv, er folk, som mere eller mindre tvunget går ind i et meget farligt arbejde.

Derfor vil jeg spørge indenrigsministeren: hvis der skulle tages videregående skridt

[Aage Frandsen.]

inden for idrætten, må man så ikke også af de samme hensyn tage endnu mere vidtgående skridt over for de produktive erhverv, og i denne forbindelse, om indenrigsministeren vil anmode arbejdsministeren om at tage lignende skridt?

Formanden:

Jeg er nok nødt til at gøre opmærksom på, at medspørgere skal holde sig til det spørgsmål, der er rejst, og stille spørgsmål i relation til det. Dette spørgsmål er nok lige på grænsen.

Indenrigsministeren (Jacob Sørensen):

Jeg er enig i, at det er på grænsen, og jeg kan kun svare, at jeg finder ikke, optagelsen af denne sag kan give mig anledning til at pålægge eller anbefale arbejdsministeren noget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Flygaard* (DR) til indenrigsministeren:

„Finder ministeren det rigtigt og i overensstemmelse med gældende lov, at kommunerne udlåner penge til erhvervsvirksomheder?“

(Spm. nr. 154).

Skriftlig begrundelse.

Af dagspressen — f. eks. en leder i dagbladet *Aktuelt* for lørdag den 16. marts — fremgår det, at kommunerne er begyndt at låne penge ud til erhvervsvirksomheder som følge af en relativt god likviditet, en likviditet betinget af bygge- og anlægsstoppet.

Det er spørgerens opfattelse, at kommunerne her er gået ind på et område, som de burde holde sig fra. Dels har de ikke den fornødne erfaring på udlånsområdet, af hvilken grund de udsætter sig for en unødvendig risiko, dels er det et eksempel på, hvor svært det er at administrere et udlånsloft for ikke at sige umuligt, og bedre bliver det jo ikke af det forhold, at det offentlige endda selv omgår de med udlånsloftet tilsigtede foranstaltninger. Endelig understreger det vel også, at det offentlige har opkrævet

for mange penge, penge, som man passende kunne benytte eller bruge til skattnedsættelser.

Indenrigsministeren (Jacob Sørensen):

Det stillede spørgsmål kunne jeg i og for sig kort besvare med et nej, men jeg skal alligevel give et lidt mere fyldigt svar.

Det er et almindeligt kommunalretligt princip, at kommunerne ikke kan drive virksomhed i konkurrence med det private erhvervsliv. Det følger heraf, at en kommune ikke kan udlåne penge med det formål at skaffe sig renteindtægter. Endvidere gælder den regel, at en kommune ikke kan yde økonomisk støtte til almindelig privat erhvervsvirksomhed ved lån eller garantistillemelse eller på anden måde. Det kan altså fastslås, at det i almindelighed ikke hører med til de kommunale opgaver at udlåne penge til erhvervsvirksomheder.

Men hvorledes skal kommunerne så anbringe deres ledige midler? Det spørgsmål er jo aktuelt for tiden, hvor kommunernes likviditet er forholdsvis god. Det skyldes bl. a. de gældende regler om udskydelse af visse bygge- og anlægsarbejder. Det kan vel også tilskrives en forståelse i kommunerne for, at det er nødvendigt at være tilbageholdende med de offentlige udgifter og i tide ved henlæggelser forberede sig på løsningen af de fornødne investeringsopgaver.

Men i § 44, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse har vi en bestemmelse om anbringelse af kommunernes ledige midler. Det hedder her, at midler, som ikke af hensyn til de daglige forretninger skal foreligge konstant, skal indsættes i bank, sparekasse, på postkonto eller anbringes i sådanne obligationer, i hvilke umyndiges midler kan anbringes. Som man vil forstå, rummer disse regler ikke mulighed for udlån af ledige midler til erhvervsvirksomheder i almindelighed, bortset naturligvis fra indskud i penge- og kreditinstitutter.

Om de regler, jeg her har nævnt, kan der ikke herske tvivl i kommunerne. Det hører da også til sjældenhederne, at spørgsmål herom opstår for indenrigsministeriet og tilsynsrådene. Men når det sker, besvares de selvfølgelig efter de angivne retningslinjer.

Jeg kan tilføje, at indenrigsministeriet ikke er bekendt med, at kommuner i denne

[Indenrigsministeren.]
tid skulle have indladt sig på ulovlig udlåns-
virksomhed, således som det har været
nævnt i dagspressen.

Flygaard (DR):

Jeg vil gerne takke indenrigsministeren
for svaret. Jeg synes, det er rart at få under-
streget, at det ikke er rigtigt, og at det ikke
er lovligt. Det kan måske også pege frem til,
at man, hvis man nogle steder ikke måtte
være bekendt med det, nu vil vise sig tilba-
geholdende.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Inge Krogh* (KrF) til indenrigsministe-
ren:

„Vil ministeren gøre noget for at forbedre
forholdene på hospitalernes gynækologiske
afdelinger i Københavns amt?“
(Spm. nr. 155).

Skriftlig begrundelse.

Efter ikrafttrædelsen af svangerskabslo-
ven 1. oktober 1973 er antallet af abortind-
greb steget med ca. 100 pct. på Københavns
amtssygehus i Glostrup og med ca. 65 pct.
på Københavns amtssygehus i Gentofte. I
Glostrup regner man på årsbasis med et
antal på ca. 2.500 abortindgreb, dvs. mere
end en tidobling, siden afdelingen blev op-
rettet. En del abortindgreb foretages ambu-
lant, men trods dette er ventetiden for kvin-
der med alvorlige underlivssygdomme for
lang. Der er et stærkt pres på lægestaben,
specielt i Glostrup, hvor lægenormeringen
burde øges med 3.

Inge Krogh (KrF):

Siden ikrafttrædelsen af loven om fri
abort den 1. oktober 1973 er antallet af de
aborter, der bliver foretaget på vores syge-
huse, steget meget betydeligt. På landsbasis
er antallet af disse indgreb steget med ca. 40
pct., på Københavns amtssygehus i Gen-
tofte er det steget med 65 pct. og på amts-
sygehuset i Glostrup med 100 pct. Det vil
sige, at på amtssygehuset i Glostrup foreta-
ges der ca. 200 abortindgreb pr. måned; det
er ca. 10 gange så mange abortindgreb, som
da afdelingen blev oprettet for ca. 15 år si-

den. Det betyder, at lægernes arbejdskraft
beslaglægges stærkt af dette arbejde, og at
pladserne belægges med kvinder, der er
sunde, når de kommer ind.

Ventetiden for kvinder med underlivsli-
delser, ofte alvorlige underlivslidelser, er
steget stærkt. Der har normalt været en
venteliste på 500, nu er der en venteliste på
800; for nogle kvinder med underlivslidelser
er ventetiden helt op til 2 år.

Spørgsmålet er, hvad indenrigsministeren
vil gøre ved disse forhold.

Indenrigsministeren (Jacob Sørensen):

Jeg kan sige til spørgsmålet, at da folke-
tinget vedtog den nye lov om svangerskabs-
afbrydelse, var det helt klart, at antallet af
aborter måtte stige. Som det imidlertid blev
oplyst af den tidligere regering over for fol-
ketingets retsudvalg, var det ikke muligt
forud for lovens vedtagelse at skønne over,
hvor stor stigningen ville blive, eller sagt på
en anden måde, hvilke foranstaltninger det
var nødvendigt for de enkelte amtskommunale
sygehusmyndigheder at træffe som følge
af lovens ikrafttræden.

Det er dog mit indtryk, at man alle steder
har været opmærksom på problemet, og jeg
kan oplyse, at jeg er bekendt med, at Kø-
benhavns amtsråd i anledning af den nye
lov har vedtaget at udvide åbningstiden på
de gynækologiske ambulatorier samt at for-
øge læge- og sygeplejepersonalet med bl. a. 3
reservelæger og 3 sygeplejeassistenter ved
amtssygehuset i Glostrup. De 3 lægestillin-
ger er dog endnu ikke blevet besat, idet op-
rettelsen af disse stillinger efter de gældende
regler først skal godkendes af det særlige
lægenormeringsudvalg, inden stillingerne
kan opslås ledige.

Da jeg på den skriftlige begrundelse for
spørgsmålet må forstå, at fru Inge Krogh
netop særlig interesserer sig for disse stillin-
ger, har jeg endvidere indhentet oplysning
om, hvornår lægenormeringsudvalget kan
forventes at have behandlet sagen, og har
fået at vide, at amtsrådet regner med, at
lægenormeringsudvalgets svar vil foreligge
inden for ca. 14 dage.

Jeg ser ingen mulighed for yderligere at
fremskynde den udvidelse af den pågæl-
dende afdelings lægestab, som altså allerede
er besluttet af amtsrådet, ligesom jeg vil
finde det forkert gennem mine udtalelser

[Indenrigsministeren.]

her i dag at påvirke lægenormeringsudvalget til en bestemt afgørelse.

Jeg håber, at fru Inge Krogh vil være tilfreds med de oplysninger, som jeg her har fremlagt, og som amtsrådet må formodes at ville have givet til enhver, som havde fundet anledning til at spørge amtsrådet direkte derom.

Inge Krogh (KrF):

Det glæder mig, at der bliver mulighed for udvidelse af lægestaben i Glostrup.

Indenrigsministeren nævnede også, at der ville blive udvidet åbningstid på det gynækologiske ambulatorium. Jeg ved ikke, om indenrigsministeren havde tænkt sig, at abortindgrebene skulle foretages dér. Jeg vil sige, at det psykisk ofte virker meget stærkt på kvinder at få foretaget ambulans abort; jeg synes, det er en dårlig løsning. Men det var måske ikke det, der var meningen. Jeg ved, at overlægen derude, overlæge Lefèvre, meget nødig foretager abortindgreb ambulans.

Indenrigsministeren (Jacob Sørensen):

Uanset hvilken fremgangsmåde man bruger — og det er meget vekslende fra hospital til hospital — må det vel nok antages, at opgaven alligevel belaster ambulatoriet på den ene eller den anden måde, enten før eller efter.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Ib Christensen (DR)* til ministeren for Grønland:

„Hvordan bedømmer ministeren mulighederne for udviklingen af turismen på Grønland på baggrund af den takstpolitik, der føres af SAS på Grønlandsruterne?“

(Spm. nr. 141).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge B.T. (25. februar 1974) konstaterer en betænkning om mulighederne for turisme på Grønland, at takstniveauet er på 35,4 øre pr. km på SAS-ruterne mellem Grønland og Syddanmark, mens en prognose peger på 28,3-32,6 øre som takstniveau på længere interkontinentale ruter.

Det fremgår videre af betænkningen, at

takstniveauet på Grønlandsruterne skulle kunne nedsættes på grund af en betydelig højere belægning på Grønlandsruterne end på SAS' øvrige ruter.

Da de høje priser på ruterne til Grønland langt snarere end manglende hyppighed i forbindelserne må antages at virke bremsende på udviklingen af turismen, synes det rimeligt at vælge lavere takster fremfor flere flyafgange.

Ib Christensen (DR):

Når jeg har stillet dette spørgsmål, hænger det sammen med, at den grønlandske turisme utvivlsomt er et fremtidsobjekt for den grønlandske befolkning at leve af. Det hænger også sammen med, at mange her i Syddanmark meget gerne vil opleve den storslåede natur på Grønland, men at de afskrækkes af en pris på 2.400 kr. for at komme til Grønland. Derfor har jeg ønsket belyst, hvorledes det kan være muligt gennem en måske ændret takstpolitik at fremme turismen på Grønland til gavn for sammenholdet mellem Grønland og det øvrige Danmark.

Jeg vil gerne understrege, at det, jeg sådan set navnlig er interesseret i at høre om, er mulighederne for en generelt lavere pris. Jeg tænker ikke specielt på chartertrafikken, der jo kan levere til lavere priser, eller grupperejser, men på en generelt lavere takst på Grønlandstrafikken.

Endelig kunne det interessere mig at vide, hvorfor man tilsyneladende følger IATAs regler, altså den internationale luftfartsorganisations regler, på en rute, der dog er inden for det danske rige.

Ministeren for Grønland (Holger Hansen):

Mulighederne for at udvikle en turisme i Grønland i roligt tempo, sådan som betænkningen om turisme i Grønland går ind for det, tror jeg er gode, og den vurdering bygger bl. a. på de priser på grupperejser, som SAS har holdt gennem de sidste par år. Dagbladet B.T., som hr. Ib Christensen citerer i begrundelsen for sit spørgsmål, har valgt et eksempel fra betænkningen på prisen for en individuel billet om sommeren. Det er den dyreste af SAS' forskellige Grønlandspriser, og det er ikke noget relevant eksempel.

Det relevante i forbindelse med turisme er

[Ministeren for Grønland.]

naturligvis gruppepriser for rute- eller charterfly. Med hensyn til gruppepriser kan SAS sagtens konkurrere med andre ruteselskaber.

Så er spørgsmålet, om SAS' gruppepriser kan konkurrere med charterflyvning til Grønland fra Danmark eller andre lande. Hertil må først og fremmest siges, at i hvert fald danske charterselskaber ikke har vist interesse for Grønland, hvad der formentlig må skyldes økonomiske forhold. SAS' tur-returpris pr. person i en gruppe på 60 er knap 900 kr. Charterprisen kunne teoretisk blive omkring 100 kr. billigere, men det gælder kun under i praksis uopfyldelige forudsætninger, nemlig et selskab på 100 personer, fuld belægning begge veje, fortløbende beflyvning og ingen forsinkelser internt i Grønland. Ganske specielt den sidste forudsætning vil enhver, der har rejst i Grønland, vide at man med op til 100 pct. garanti ikke kan opfylde.

Hr. Ib Christensen mener endvidere, at den høje belægning må muliggøre lavere priser for SAS' individuelle rejser. Her må man dog gøre sig klart, at prisen pr. km for Grønlandsbilletter er betydelig lavere end f. eks. på Montrealruten. Det udelukker naturligvis ikke, at man kan overveje endnu lavere priser. Men man kunne også i stedet overveje flere flyafgange om vinteren, f. eks. 3 om ugen imod 2 om ugen i dag. Om sommeren er der allerede 4-5 fly om ugen.

Fra Grønlands side ønskes i overensstemmelse med turistbetænkningen 3 afgange om vinteren, hvilket jeg umiddelbart kan tilslutte mig. Til gengæld må så priserne, som ministeriet i øvrigt nøje følger med i, holdes nogenlunde uændrede.

Det spørgsmål, som hr. Ib Christensen var inde på her til sidst, har jeg svært ved at besvare, idet det som bekendt ikke er Grønlandsministeriet, der direkte har med SAS og med de IATA-regler, der gælder på disse områder, at gøre; det må jeg derfor undlade at svare på.

Ib Christensen (DR):

Jeg takker ministeren for svaret, men der er jo nogle problemstillinger, som ikke er draget frem i ministerens svar — og måske heller ikke i mit spørgsmål.

Det, det drejer sig om, er jo, at man eventuelt i stedet for at satse på flere flyafgange måske kan nøjes med én ugentlig flyafgang, der i hvert fald om vinteren formentlig vil være tilstrækkelig. Det kan jo ikke være afgørende ud fra et turistmæssigt synspunkt eller ud fra et hvilket som helst andet synspunkt, om man kan komme til Grønland både tirsdag og fredag eller kun om onsdagen, når det drejer sig om så store afstande. Jeg ved godt, at der kan indvendes: ja men der er ikke hotelkapacitet på Grønland. Men er forholdet, hr. minister, ikke dette, at i og med at hotelkapaciteten er så begrænset, motiverer man dermed, at man skal have flere flyafgange, så der i og for sig er en ond cirkel i gang?

Endelig: når man kan komme til Barbados for 550 kr., så er der immervæk en betydelig afstand mellem denne pris og så den pris, man kan få på grupperejser under SAS til Grønland. Jeg vil gøre opmærksom på, at det drejer sig om grupper på op til 60 eller flere personer, så der må være mulighed for ved hjælp af en fornuftig prispolitik at få flere turister til Grønland.

Ministeren for Grønland (Holger Hansen):

Nu vil jeg gerne give udtryk for som mit synspunkt, at det ikke for enhver pris gælder om at få så mange turister som muligt til Grønland, før vi har de fornødne faciliteter, som det jo hedder, i orden, altså rejsemuligheder, hotelkapacitet osv.

Jeg vil gerne sige til hr. Ib Christensen, at vel kan man fremdrage disse priser, men man skal jo nok i hvert fald holde sig for øje, at den interne trafik i Grønland, som er et meget vigtigt anliggende, har en ganske kraftig subventionering. Jeg kan godt sige, at der i hver helikopterbillet inden for den grønlandske interne trafik hænger et tilskud

[Ministeren for Grønland.]

på 150-170 kr., og jeg må nok prioritere den interne grønlandske trafik meget højt.

Med hensyn til spørgsmålet om 1, 2 eller flere flyafgange om vinteren er jeg overbevist om det modsatte af hr. Ib Christensen. Jeg ville føle det som en temmelig katastrofal forringelse af trafikken på Grønland i det hele taget, hvis man skulle gå ned, som spørgeren nævnte det, fra de 2 ugentlige beflyvninger om vinteren til 1. Det må dog vist være klart, at skal man give en trafikdækning af et samfund, er det værste, man kan gøre at indskrænke antallet af flyvninger, idet det naturligvis såvel over for erhvervsmulighederne som over for de offentlige anliggender vil virke vældig hæmmende på de aktiviteter, der skal foregå.

Dohrmann (FP):

I modsætning til hr. Ib Christensen føler jeg ærlig talt ingen grund til at sige tak til Grønlandsministeren for det svar, han gav. Biletpriserne København—Sdr. Strømfjord er alt for høje. Det samme gælder hotelpriserne i Sdr. Strømfjord. Tror Grønlandsministeren virkelig, at det er muligt under de forhold at udbygge det grønlandske turisterhverv? Og vil ministeren overveje at lade et privat selskab beflyve ruten, hvis der dukker et sådant op, som er interesseret?

Ministeren for Grønland (Holger Hansen):

Til det sidste vil jeg gerne sige, at jeg vil vente med at tage hatten af, før jeg ser manden.

For det andet: hotelpriserne, der er høje. Det er jeg nu ikke så enig med hr. Dohrmann i. I øvrigt har jeg ikke materialet, så jeg her kan belyse, hvor stærk subventioneringen er til disse hoteller; det kan vi komme tilbage til ved en anden lejlighed.

Men igen vil jeg gøre den måske mere generelle bemærkning, at nok skal vi interessere os for turisme i Grønland, men det står i hvert fald ikke øverst på min ønskeddel, når vi skal udvikle erhvervsliv. Derfor skal vi, som også turistudvalget har sagt i sin betænkning, gå forsigtigt og roligt til værks og ikke forsøge at spænde de enkelte strenge så stærkt, at de brister — og det er meget let i et samfund som det grønlandske med den følsomme trafik, der er på grund af

helikopternes særlige vanskeligheder i dårligt vejr.

Ib Christensen (DR):

Ja, mit ønske var selvfølgelig ikke i og for sig at forringe mulighederne for turismen på Grønland ved at indskrænke antallet af flyafgange, men tværtimod det, at man ved at halvere antallet af flyafgange kunne få en 100 pct. belægning og derved så lave priser, at man kunne komme til Grønland for en overkommelig pris.

Men nu vel, der er ét aspekt i dette, som ministeren ikke har været inde på, men som bør nævnes; det er, at det fremgår af betænkningen, at 60 pct. af dem, der benytter Grønlandsruterne, er offentligt lønnede, og det vil sige, at der altså også er skatteyderinteresser forbundet hermed. Derfor synes jeg nok, at den kritik, der har været omkring hele denne prispolitik, animerer til, at man stærkere end hidtil holder øje med dette monopol og eventuelt, som hr. Dohrmann var inde på, overvejer at finde andre muligheder. Denne sammenblanding, som finder sted gennem SAS-monopolet, også gennem den politiske infiltration, der findes derved, at man er repræsenteret fra administrationens side i SAS' bestyrelse, er i sig selv en betænkelig ting, og det kunne og burde måske medføre en stærkere offentlighed og kontrol, end der har været hidtil på dette område.

Ministeren for Grønland (Holger Hansen):

Jeg kan da godt give tilsagn om at ville holde ganske nøje øje med disse priser. Jeg er jo endnu så ny i mit embede, men jeg kan give det løfte, at jeg ved første lejlighed skal overveje, om priserne efter mit skøn er rimelige, og overveje, hvorvidt der fra min side som minister for Grønland bør ske en henvendelse til SAS desangående.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Ole Espersen (S) til justitsministeren:

„Vil ministeren overveje at ophæve eller ændre reglerne om beneficerede advokater?“
(Spm. nr. 145).

Skriftlig begrundelse.

Efter retsplejelovens § 336 og § 733 antager justitsministeren et passende antal ad-

[Ole Espersen.]

vokater til møde ved de forskellige domstole i forbindelse med straffesager og sager, hvori der er givet fri proces. Der er ikke i de pågældende paragraffer givet kriterier, i henhold til hvilke advokater skal udvælges. I praksis udvælges de pågældende oftest efter anciennitet, men det står den indstillende domstol og justitsministeren frit for at fravige dette princip.

Denne udvælgelsesmetode kan være rimelig, når der henses til, at loven ikke opstiller bestemte kriterier. På den anden side vil den i praksis kunne føre til, at advokaterne ofte først bliver antaget til at udføre beneficerede sager på et tidspunkt, hvor deres advokatvirksomhed har antaget et sådant omfang, at deres mulighed tidsmæssigt og økonomisk for at beskæftige sig med de pågældende sager er formindsket. Omvendt kan den gældende praksis gøre det vanskeligt for yngre og måske specielt interesse-rede advokater at få del i udførelsen af de pågældende sager.

Selve det forhold, at en advokat har virket i en årrække — opfylder anciennitetskravet — borger ikke for, at han har tilstrækkelig indsigt i f. eks. straffesager, og specielt ikke for, at han har nogen særlig interesse i at virke inden for de sager, der er nævnt i de to paragraffer i retsplejeloven.

Selve det forhold, at en jurist har modtaget beskikkelse som advokat, må, indtil omstændighederne tilsiger andet, være tilstrækkelig dokumentation for, at han er egnet til at virke som advokat i beneficerede sager.

En rimelig nyordning synes at være, at de lokale domstole kan opfordre advokaterne inden for området til at melde sig som interesserede, hvorefter vedkommende domstol vil kunne vælge mellem dem i hvert enkelt tilfælde. Muligvis bør der i lovgivningen indføres regler om, at advokater, der har vist sig uegnede, af domstolen, eventuelt af justitsministeren efter indstilling af domstolen kan udskydes af listen.

Bortset fra en ordning af den sidstnævnte karakter vil ændringerne muligvis kunne ske rent administrativt.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Af de bestemmelser i retsplejeloven, som

hr. Ole Espersen nævner, fremgår, at der i loven er sat grænser for, hvor mange advokater der kan antages som offentlige forsvarere til at udføre sager for parter, der har fri proces, idet justitsministeriet skal antage et passende antal.

Loven forudsætter således, at der sker en positiv udvælgelse af advokaterne, og jeg tror derfor ikke, at den ændring af den nuværende ordning, som spørgeren har foreslået, kan ske administrativt. Men måske kan der være grund til at understrege, at den nuværende ordning næppe af advokaterne betragtes som noget privilegium.

Allerede i 1945 henstillede Advokatrådet, at reglerne blev ændret i overensstemmelse med de synspunkter, som hr. Ole Espersen her er talsmand for. Man frarådede fra domstolens side stærkt en sådan ændring, og derefter fandt justitsministeriet ikke at kunne gå ind for ændringen. På den anden side var man enig i, at når en part ønskede det, burde der være mulighed for at beskikke en advokat uden for de antagnes kredse, forudsat at den pågældende var kvalificeret og mødeberettiget for den pågældende ret, og en bestemmelse herom blev indført i 1946.

Baggrunden for, at man ikke fulgte Advokatrådet indstilling i 1946, var, at der må lægges afgørende vægt på, at kun kvalificerede advokater med erfaring i behandling af sager for domstolene antages, og ikke alle advokater kan på forhånd anses for at være egnede til at udføre beneficerede sager. Navnlig i straffesager er det af betydning, at advokaterne ved hyppige beskikkelser erhverver indsigt i disse sagers specielle beskaffenhed.

Antagelsen af advokater sker på grundlag af indstillinger fra domstolene og fra Advokatrådet. Der er ikke nogen absolut aldersgrænse hverken opad eller nedad, og udvælgelsen sker ud fra kvalifikationsmæssige hensyn og ikke efter et anciennitetsprincip.

Det er ikke mit indtryk, at den måde, hvorpå de beneficerede advokater udvælges, i sig selv kan kritiseres, eller at man på den anden side kan være nogenlunde sikker på, at den ordning, hr. Ole Espersen her foreslår, ville betyde en forbedring, og jeg tror derfor ikke, at man kan betragte spørgsmålet om en ændring som særlig aktuelt.

Ole Espersen (S):

Jeg tror, vi befinder os på et område, hvor man sikkert i god tro mener, at man foretager en kvalitetsmæssig vurdering af de advokater, der kan komme på tale. Men jeg tror også, det er et af de områder, hvor denne vurdering er mere eller mindre illusorisk.

Jeg ved fra egen erfaring, at der måske især i provinsbyerne er yngre advokater, der nærmest brænder efter at få disse sager, der er tale om her, og som går i spænding, indtil man ser, hvem der nu indstilles. Der indstilles så kun én, skønt der måske var to eller tre, der var særlig interesserede. Jeg kan ikke se, at lovens bestemmelse om, at der kun må være beskikket et passende antal, er rimelig eller nødvendig. Jeg kan ikke se, hvorfor ikke alle, der er kvalificeret, og som har advokatbestalling, skulle have den samme mulighed. Det er måske rigtigt, som ministeren nævner, at en lovændring må til, men hvis en lovændring kan betyde, at endnu flere kvalificerede advokater kan få lejlighed til at tage disse sager på sig, mener jeg, at en lovændring vil være rimelig.

Jeg forstår ikke, hvordan domstole kan vurdere en advokat som egnet eller ikke egnet, hvis han ikke har virket som forsvarer eller på anden måde har haft mulighed for at gøre sig gældende for domstolene.

Derfor vil jeg spørge ministeren, om man endnu en gang vil spørge Advokatråd og domstole, herunder selvfølgelig deres foreninger, om man kunne forestille sig ændringer i den retning, jeg har nævnt. Altså vil man sætte en undersøgelse i gang for endnu en gang at få konstateret, hvordan man fra advokater og domstole stiller sig? Således kunne man måske også i endnu højere grad få oplyst, hvilke kvalitetskriterier der bruges, og specielt hvordan man finder ud af, om en advokat er kvalificeret eller ej.

Justitsministeren (Nathalie Lind)

Konklusionen af mit svar før var jo, dels at jeg ikke mente, at man i sig selv kunne kritisere den nuværende ordning, dels at jeg tvivlede på, at den ordning, hr. Ole Espersen går ind for, ville betyde en forbedring. Forudsat — og det vil jeg gerne stærkt understrege — at det ikke er noget større apparat, der skal sættes i gang, har jeg da ikke

noget imod, når spørgsmålet rejses, at man forhører sig, men jeg vil ikke nedætte udvalg, kommissioner el. lign. til at vurdere dette. Vi har rigeligt med opgaver, vi skal have løst i justitsministeriet, og det har de myndigheder, vi skal spørge, også.

Men jeg vil gerne understrege igen, at når man taler om de beneficerede advokater, er forholdet det, at enhver kan få beskikket den person, man ønsker. Derfor er det, jeg ikke tror, der er så stort et behov for en ændring, men all right, hvis det kan gøres enkelt, skal jeg gerne undersøge det, men heri ligger ikke noget løfte om, at ordningen vil blive ændret — det vil jeg gerne understrege.

Lindholt (FP):

Det spørgsmål, hr. Ole Espersen har rettet til justitsministeren, kunne have været et godt spørgsmål, hvis ikke det var sådan, at spørgeren åbenbart ikke har tilstrækkeligt kendskab til, hvorledes udvælgelsen af disse sagførere foregår, og til, at der er mange advokater, der simpelt hen ikke ønsker at blive beneficerede advokater. Grunden hertil er naturligvis den, at man ikke mener, at de salærer, der tilkendes, giver dækning bare for de positive omkostninger, som en advokat har. Derfor er der simpelt hen mange, der ikke ønsker at være forsvarere.

Desuden er det et dårligt spørgsmål, fordi spørgeren har benyttet sig af lejligheden

Formanden:

Ingen diskussion med spørgeren.

Lindholt (FP):

Ifølge aviserne har det været nævnt, at advokaternes salærkrav er alt for store, og jeg kan lige i den forbindelse oplyse, at efter de gennemsnitstal, der foreligger, drejer det sig om en gennemsnitlig timeløn på 80 kr., medens jeg vil antage, at en juridisk professor kan have 200 kr. i timen. I den forbindelse vil jeg gerne spørge justitsministeren, om det er rimeligt, at advokaterne har en gennemsnitstimeløn på 80 kr. i forhold til, hvad der tillægges en juridisk professor. Og så vil jeg endvidere spørge, om det er rimeligt, at der rettes angreb mod advokatstanden i forbindelse med den slags spørgsmål.

Formanden:

Jeg anser dette spørgsmål som liggende uden for det, medspørgere normalt kan stille, og diskussion med spørgere er ikke tilladt. Derimod er det til enhver tid tilladt at stille et eget spørgsmål.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg skal ikke inlade mig på teoretiske overvejelser over, hvor meget en juridisk professor eller hvor meget en advokat tjener. Jeg har ingen oplysninger, ingen statistik, liggende om, hvad timelønnen er for en advokat. Er det for en beskikket advokat, og er de 80 kr. brutto eller netto? Det, jeg gerne ville understrege, var, at advokaternes salærer godkendes af monopoltilsynet, og derfor er denne forestilling om, at man bare kan tage meget høje salærer, som visse aviser har skrevet, ikke rigtig. All right, det kommer selvfølgelig an på arbejdets omfang, men selve ordningen med advokatsalærer er under tilsyn af monopolrådet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Ejler Koch (S) til justitsministeren:

„Agter ministeren at fremsætte lovforslag om kontrol med private registre i overensstemmelse med betænkning nr. 687/73, og kan ministeren oplyse, hvor langt overvejelserne om sikkerhedsproblemerne omkring de offentlige registre er kommet?“

(Spm. nr. 158).

Ejler Koch (S):

Når jeg har rejst dette spørgsmål om kontrollen med registreringer, skyldes det, at man rundt omkring støder på en stadig stigende bekymring over omfanget af den registrering, der finder sted af personlige oplysninger både i private og offentlige registre. Det er ikke ud fra nogen negativ indstilling til denne registrering, for en del af både den private og den offentlige er nødvendig og kan betyde en rationalisering, men ikke mindst på grund af den moderne teknik vokser bekymringen for, hvad disse oplysninger kan bruges til.

Derfor finder jeg det, hvis vi skal oprettholde disse systemer, vigtigt, at der gøres, hvad der kan for at sikre, at der ikke sker misbrug.

Der foreligger for de private registres vedkommende, og her ikke mindst disse såkaldte kreditoplysningsbureauer, en betænkning, hvori der stilles forslag om kontrollen hermed, og det, jeg gerne vil spørge ministeren om, er, om ministeren agter at fremsætte dette forslag, så vi kan få lidt kontrol på det andet område.

Jeg erkender, at vedrørende de offentlige registre er problemerne langt mere komplicerede, og hele spørgsmålet om disse offentlige registres integration med hinanden og anvendelsen af edb rejser meget store problemer. Men samtidig med at de offentlige registre får flere oplysninger, som alle sammen kodes ind på et CPR-nummer, som gør, at der er en fælles indgang til registrene, og samtidig med at de private oplysninger og registre, banker og forsikringsselskaber også anvender CPR-nummeret, opstår der nogle problemer om hele denne kontrol med disse registreringer og forbindelserne mellem de private registre og de offentlige registre.

Jeg vil derfor meget gerne spørge ministeren, selv om jeg ved, det er en stor sag, hvornår vi kan vente regler om anvendelsen af de offentlige registre. Hvis der ikke skal blive så megen mistillid til disse registre, at vi ikke kan bruge dem, tror jeg, det er meget vigtigt, at vi får nok så præcise regler om, hvem der kan udveksle oplysninger, og hvilke sikkerhedsforanstaltninger der er indbygget i systemet, for at der ikke skal blive mytedannelser omkring hele dette meget vigtige spørgsmål.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Justitsministeriets registerudvalg, der blev nedsat i efteråret 1970, har til opgave at overveje problemerne, som hr. Ejler Koch var inde på, om privates retsbeskyttelse i forbindelse med oprettelse og brug af såvel de private som de offentlige registre. Det blev også nævnt her, at der er afgivet en delbetænkning om de private registre i juni 1973, og det er vigtigt, at betænkningen — det fremgår også af spørgsmålet — indeholder et udkast til en lovgivning om private registre. Men når der ikke på nuværende tidspunkt er fremsat lovforslag på grundlag af betænkningen, skyldes det flere ting.

Betænkningen er, som det normalt er tilfældet, sendt til udtalelse hos en række

[Justitsministeren.]

myndigheder og organisationer, og vi har kun fået svar fra ca. halvdelen. Men i flere af svarene fremhæver man den nære sammenhæng, der er mellem registreringsaktiviteterne — det var spørgeren jo også inde på — i den private og den offentlige sektor, og at man finder det ønskeligt, at en lovgivning afventer resultatet af overvejelserne vedrørende de offentlige registre. Det har registerudvalget også selv fremhævet i sin betænkning. Jeg er enig i, og det er spørgeren også, at der er nær sammenhæng mellem, hvordan man skal regulere registreringsvirksomheden i den private og i den offentlige sektor, men jeg vil gerne have lov til at se de sidste høringssvar om delbetænkningen, før jeg tager stilling til, om der skal fremsættes et særskilt lovforslag om de private registre eller vi skal have en fælles lovgivning her.

Med hensyn til det helt konkrete: hvornår vi kan vente et resultat fra udvalget vedrørende registreringsvirksomheden inden for den offentlige sektor, kan man ikke med sikkerhed oplyse — jeg har i den givne anledning spurgt — hvornår arbejdet er afsluttet, men det er sandsynligt, at man i løbet af et års tid kan have en betænkning klar også om de offentlige registre.

Ejler Koch (S):

Jeg er, som jeg også sagde i mit første indlæg, enig med ministeren i, at der nok er en betydelig sammenhæng mellem registreringsproblemerne, men argumentationen i betænkningen for, at kontrollen med de private registre skal afvente de offentlige registre, forekommer mig lidet overbevisende, og derfor vil jeg meget henstille — vi har også lige haft en sag om problemerne med et af de store oplysningsbureauer — at man, når høringssvarene kommer ind, tager spørgsmålet op, om man ikke kan starte med at gennemføre kontrollen med de private registre, for jeg er bange for, at det varer temmelig længe, inden man når til vejs ende, for så vidt angår de offentlige registre.

Så vil jeg spørge: da det varer temmelig længe, var det så ikke en idé at opfordre udvalget til at rejse en debat om sikkerhedsproblemerne, inden der kommer alt for megen mytologi omkring dem i offentlighe-

den og dermed alt for megen mistillid til hele den registrering, der må og skal finde sted?

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Hr. Ejler Koch nævner nu, at han ikke er så overbevist om den nødvendige sammenhæng mellem de private og de offentlige registre, som man påpegede i betænkningen. Jeg vil hertil have lov at sige, som jeg også nævnedes før, at i et stort antal af de svar, der er indkommet, påpeger man nødvendigheden af denne sammenhæng, så det må gå med ind i overvejelserne.

Jeg har intet imod, at der kommer en debat om disse spørgsmål, det er klart, og det har jo alle sådan set mulighed for at foranledige. Betænkningen om de private registre foreligger jo trykt, den blev udsendt af justitsministeriet med en pressemeddelelse her i sommer, og der har også været noget fremme om den. Ønsker retsudvalget nærmere oplysninger, kan det også få dem, f. eks. en redegørelse for hovedtrækkene i betænkningen. Det har jeg intet imod, men jeg må have lov at se de svar, der kommer ind, inden jeg kan tage endelig stilling til, om man skal have en fælles lovgivning, eller man skal tage det ene op før det andet.

Arentoft (FP):

Registrering har jo fundet sted her i landet i mange, mange år. Den frygt, der er opstået, er skabt som følge af edb og edb-registrene, hvorved der er mulighed for på en hurtig og enkel måde at trække oplysninger ud fra mange forskellige registre på én gang.

Det væsentlige er, hvad der står i disse registre, om det er korrekt, og derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om hun har overvejet, om den enkelte borger på anfordring kunne få oplysning om, hvad der står i sådanne registre, så man er sikker på, at det, der står, er korrekt.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Det hovedsynspunkt, der ligger bag ved hr. Arentofts indlæg, at hele edb-teknikken har aktualiseret dette spørgsmål, deler jeg da. Men der er som sagt afgivet en betænkning, der også indeholder et udkast til et lovforslag om de private registre, og deri har man bl. a. foreslået, at der oprettes et regi-

[Justitsministeren.]

sternævn, hvortil man kan indgive klage. Jeg kan sige, at overvejet har man naturligvis, først da man i sin tid nedsatte udvalget, dernæst da man fik lovforslaget, men overvejelserne over, hvordan vi skal gå videre, om vi skal have en separat eller en samlet lovgivning, er ikke afsluttet endnu.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Jeg gør opmærksom på, at medspørgere ikke kan få ordet mere end én gang.

Af *Poulsgaard* (FP) til undervisningsministeren:

„Agter ministeren at tilbagekalde den næse, som Kolding byråd og Vejle amtsråd ifølge avismeddelelse skal have modtaget, fordi de har brugt den sunde fornuft og nægtet at anvende skatteborgernes penge til kursus i meditation?“

(Spm. nr. 156).

Skriftlig begrundelse.

Baggrunden for spørgsmålet er en forside-reportage i Jydske Tidende for 20. marts 1974.

Poulsgaard (FP):

Spørgsmålet, jeg her har stillet til undervisningsministeren, gælder den fritidslovgivning, som blev vedtaget under VKR. Vi var nogle stykker, der troede, at den sunde fornuft nu skulle sættes i højsædet. Undervisningsministeren har taget ved lære af fremskridtspartiet, hvad angår Roskilde universitet. Hvorfor så ikke følge fremskridtspartiet og få dette afskaffet, så længe det foregår for skatteydernes penge? Men nej. Undervisningsministeren udtaler ifølge Jydske Tidende fra den 20. marts i år, at undervisningsministeriet må ligesom Vejle amt overholde lovene. Fritidsloven skal imidlertid til revision i næste folketingssamling, og så vil det være naturligt at tage spørgsmålet om faget transcendental meditation op til overvejelse igen.

Jeg savner et klart nej til den slags ting. Jeg vil gerne minde om, at for et par år siden fandt nogle, der boede i Videbæk, på, at de ville lære at spille klaver. Så skulle der hentes en musiklærer fra Holstebro. Han

skulle have kørselspenge og timeløn. Selvfølgelig sagde de fornuftige folk i Videbæk nej til den slags ting, men de blev nødt til at gå med til det. Det er jo en fuldstændig forvirret ordning at have. Jeg kan overhovedet ikke forstå det, og jeg troede, at folketingsmændene herinde havde stået i kø for at stille spørgsmål til undervisningsministeren om den slags ting. Vi kan og må ikke byde skatteborgerne sådan noget. Det er fuldstændig spild af skatteborgernes penge.

Undervisningsministeren (*Tove Nielsen*):

Spørgsmålets nærmere baggrund er, at en afgørelse truffet af undervisningsministeriets direktorat for ungdomsundervisningen blev indbragt for departementet som ankesag. Afgørelsen angik spørgsmålet om, hvorvidt emnet videnskab om kreativ intelligens og dens praktiske aspekt, transcendental meditation, kunne godkendes som emne for aftenskolen og for foredragsrækker.

Efter de gældende retsregler for området er der ingen tvivl om, at emnet kan og skal godkendes, og direktoratets afgørelse herom blev derfor tiltrådt af departementet. Ved ankesagens ekspedition i departementet blev det imidlertid konstateret, at sagens behandling i amtskommunen havde været ret usædvanlig, og det er ministeriets bemærkninger om denne behandling, som åbenbart er blevet opfattet som en kritik af amtsrådet.

Jeg vil gerne oplyse kort om dette: Amtsrådets undervisnings- og kulturudvalg behandlede spørgsmålet om godkendelse af emnet i et møde i august måned 1973, og det fremgår af mødereferatet, at afgørelsen fra direktoratet for ungdomsundervisningen om, at emnet kunne godkendes, var fremlagt på mødet, men trods dette besluttede udvalget at meddele initiativtagerne, at emnet ikke kunne godkendes. I skrivelsen herom gjorde man samtidig initiativtagerne opmærksom på, at afgørelsen kunne indankes for direktoratet for ungdomsundervisningen. Dette skete, og der opstod derefter en korrespondance mellem den private initiativtager, amtsrådets undervisnings- og kulturudvalg og direktoratet samt på ny behandling i udvalgets møde i september måned 1973.

Efter afslutningen i november måned af den nævnte korrespondance, som sluttede

[Undervisningsministeren.]

med direktoratets uændrede stilling, blev sagen atter behandlet på et møde i undervisnings- og kulturudvalget i december måned 1973, og herefter blev sagen videregivet til amtsrådet, som forelagde den for mig.

I betragtning af, at afgørelsen er utvivlsom efter gældende retsregler, hvorefter man ikke kan nægte godkendelse af det pågældende emne, har sagen altså givet anledning til ikke helt lidt unødvendigt skrivi og til en del overflødig administration, og det er ved denne nøgterne konstatering af de faktiske forhold, at kritikken er fremkommet, men der er ikke fra ministeriets side givet nogen påtale eller irrettesættelse, endsiqe udtalt nogen misbilligelse.

Den rette fremgangsmåde havde været, at undervisnings- og kulturudvalget, når der var tvivl om rigtigheden af direktoratets afgørelse, straks efter behandlingen af sagen i august 1973 havde forelagt den for amtsrådet, som så kunne have indbragt den for undervisningsministeriets departement.

Jeg vil gerne sige til hr. Poulsgaard, at jeg går ud fra, at han ligesom jeg er interesseret i, at vi overholder de love, vi har, og vi har nu engang en lov, der på nuværende tidspunkt giver mulighed for at godkende et sådant emne. Men spørgsmålet om en eventuel nærmere afgrænsning af de emner, der kan komme på tale som tilskudsberettigede efter loven om fritidsundervisning, bliver netop meget hurtigt taget op til overvejelse i forbindelse med en forestående revision af loven. Da bliver det folketingets afgørelse, om den skal ændres, og så kan hr. Poulsgaard også være med til at ændre den, men jeg må sørge for, at loven overholdes.

Poulsgaard (FP):

Ministerens redegørelse var jo en klar demonstration af, hvordan papirusserne får arbejde i dette land. Undervisningsministeren indrømmede også, at det var tilfældet, og det glæder mig. Men det, jeg savner, er et klart standpunkt fra undervisningsministerens side: vil undervisningsministeren være med til, at vi får den ulyksalige fritidslov fuldstændig sløjfet?

Undervisningsministeren (Tove Nielsen):

Nej, jeg vil ikke være med til, at vi sløjfer

fritidsundervisningen, men jeg vil være med til en fornuftig revision af fritidsloven, og det håber jeg også at hr. Poulsgaard vil.

Tastesen (S):

Da jeg er enig med Koldings fritidskommission, Kolding byråd og Vejle amts ungdoms- og kulturudvalg i det synspunkt, at transcendent meditation hører til i fritidslovens periferiområde, synes jeg, det er rimeligt, at man ønsker en politisk afgørelse i denne sag. I bekendtgørelsen om fritidsundervisning står der, at tvivlstilfælde om, hvorvidt et fag eller emne i øvrigt vil kunne godkendes, afgøres af undervisningsministeriet, der kan fastsætte almindelige regler om begrænsning i emnekredsen.

Det, jeg er i tvivl om, og det, jeg gerne vil spørge ministeren om, er: kan ministeren politisk-administrativt efter fritidsloven afgøre, hvor denne begrænsning i emnekredsen ligger? Jeg mener, ministeren kan det. Jeg mener, det er en afgørelse, ministeren kan træffe politisk. Det er det, Vejle amts undervisnings- og kulturudvalg har ønsket, men jeg forstår, at ministeren ikke har ønsket det på nuværende tidspunkt, derfor tillægs spørgsmålet. Hvis ikke ministeren mener at kunne gøre det, vil det altså komme op i forbindelse med fritidslovens revision. Vil ministeren da til den tid gå ind for, at der sker en forandring her?

Det er jo således, at vi er nogle, der har en anden holdning til fritidsloven end den, hr. Poulsgaard gav udtryk for, og mit spørgsmål stilles netop af kærlighed til fritidsloven, for at voksenundervisningen får en chance for at kunne fungere fremover og der ikke opstår en hadstemning i befolkningen mod fritidsloven.

Undervisningsministeren (Tove Nielsen):

Den sidste bemærkning fra hr. Tastesen var jeg glad for, for vi skal netop have noget fornuftigt ud af fritidsloven. I den sag, vi taler om her, er det rigtigt, at der skulle en politisk afgørelse til i sidste omgang. Derfor er sagen også blevet vurderet meget nøje, og vi har altså fundet frem til, at vi efter den nugældende lov ikke kan nægte godkendelse af emnet. Men dermed har jeg bestemt ikke sagt, at det fortsætter sådan, når vi reviderer fritidsloven. Jeg mener, der er forskellige vildskud, eller hvad man skal kalde det, jeg

[Undervisningsministeren.]

gerne vil have taget ud af loven, når vi reviderer den.

Poulsgaard (FP):

Til hr. Tastesen vil jeg gerne sige

Formanden:

Man diskuterer ikke med andre spørgere.

Poulsgaard (FP):

All right, så vil jeg gerne sige til undervisningsministeren, at vi i fremskridtspartiet ikke nærer had til fritidsundervisningen. Men vi har bl. a. set, at der skal udfyldes 40 blanketter for i det hele taget at få et kursus i gang. Mange steder har de sløjet det og kører uden tilskud. Vi tror på, at når folk selv får lov til at administrere deres penge, vil de også selv være i stand til at betale det, fritidsundervisningen koster. Vi hader den ikke, men den er bare skatteborgerne så inderligt uvedkommende.

Formanden:

Det kan godt være svært for medspørgere og spørgere at finde ud af reglerne. Jeg vil gerne gentage dem her. Spørgsmål til ministrene er spørgsmål mellem spørger og minister. Det gælder medspørgere som oprindelig spørger, og derfor tillader vi ikke diskussion spørgerne imellem.

Undervisningsministeren (Tove Nielsen):

Jeg vil bare sige til hr. Poulsgaard, at jeg er egentlig ked af, at han ikke er opmærksom på, at vi netop i venstre er indstillet på at komme al overflødig dobbeltadministration til livs også på dette område.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Ritt Bjerregaard* (S) til undervisningsministeren:

„Hvilke planer har ministeren vedrørende Højbyoplægget og de 16-19-årige i det hele taget?“

(Spm. nr. 165).

Skriftlig begrundelse.

Under den socialdemokratiske regering udarbejdede et udvalg med Sigurd Højby som formand en betænkning om de 16-19-årige. Det var meningen, at dette oplæg efter at være blevet debatteret ude omkring skulle behandles i det centrale uddannelsesråd for derefter at danne grundlag for en debat i folketinget.

Ritt Bjerregaard (S):

Når jeg har stillet spørgsmålet om, hvilke planer ministeren har vedrørende Højbyoplægget og de 16-19-årige i det hele taget, hænger det sammen med, at denne aldersgruppe har en meget central placering i hele uddannelsessystemet. Dels har det sammenhæng med den grundlæggende folkeskole, dels har det sammenhæng med de videregående uddannelser.

Vi behandler jo i folketingets uddannelsesudvalg folkeskolereformen, og det er selvfølgelig af betydning for os også at kunne drøfte problemerne omkring de 16-19-årige. Vedrørende sammenhængen med de videregående uddannelser er det sådan, at det i perspektivplan II præciseres, at det er nødvendigt med forgreninger på dette trin, hvis den stærke tilgang til de videregående uddannelser skal begrænses.

Jeg håber derfor, at det er muligt for ministeren i dag at give en tilkendegivelse af, hvornår og hvordan folketinget skal arbejde med uddannelserne omkring de 16-19-årige.

Undervisningsministeren (Tove Nielsen):

Højbygruppens oplæg har form af et udkast til forslag til folketingsbeslutning om 12 års uddannelse for alle. Det blev udarbejdet på et tidspunkt, da forslaget til en ny folkeskolelov var til debat her i tinget og der havde været ønske fremme om også at drøfte, hvad der skulle komme efter den ny folkeskole, hvis lovforslaget blev vedtaget.

Højbyskitsen var et konkret udspil i debatten om de 16-19-åriges uddannelse, som allerede havde været i gang længe, og som havde optaget mange både ud fra sam-

[Undervisningsministeren.]

fundsmæssige og ud fra pædagogiske synsvinkler, men som bekendt blev lovforslaget om folkeskolen ikke færdigbehandlet i foråret 1973. Den daværende regering offentliggjorde Højbyskitsen i juni måned 1973, og skitsen blev sendt ud til almindelig debat, hvor alle interesserede kunne få lejlighed til at fremsætte deres mening.

Samtidig blev skitsen sendt til udtalelse i det centrale uddannelsesråd, som lige netop på det tidspunkt var blevet nedsat. Den daværende undervisningsminister, hr. Heinesen, understregede meget stærkt, at hverken han eller regeringen havde taget stilling til andet end målsætningen, og at oplægget måtte indgå i prioriteringen sammen med andre store undervisningsopgaver inden for undervisningsministeriets budgetrammer.

Situationen er stadig den, at et forslag om 12 års uddannelse under alle omstændigheder måtte konkurrere med andre opgaver inden for de økonomiske rammer, vi har, og de er endnu snævrere end dem, vi havde tidligere. Den nuværende regering har ikke ønsket at fremsætte forslag til lov om folkeskolen i denne samling, men nu har vi altså lovforslag liggende i undervisningsudvalget igen, og vi ved ikke, hvordan det videre går med det, hvor lang tid der vil forløbe.

Det er klart, at uddannelsen af de 16-19-årige i det hele taget skal drøftes her i folketinget, men ligesom jeg har ment, at folkeskolereformen må udskydes, anser jeg det heller ikke for strengt nødvendigt at søge en afgørelse af Højbyskitsen lige netop nu.

Foreløbig må jeg imidlertid afvente den udtalelse, der skal komme fra det centrale uddannelsesråd — lige i øjeblikket arbejder rådet jo med helhedsplanredøgørelsen for de højere uddannelser — den udtalelse, som man også i undervisningsudvalget har ønsket at få før debatten her i tinget. Men når udtalelsen om Højbyskitsen foreligger, vil jeg gøre mit standpunkt til dens indhold op, og regeringen vil diskutere, hvad der videre bør ske, men de 16-19-årige er ikke glemt.

Ritt Bjerregaard (S):

Jeg forstår ministerens svar derhen, at det centrale uddannelsesråd altså på et senere tidspunkt vil komme til at tage stilling til planerne omkring de 16-19-årige, og at

ministeren derefter vil overveje regeringens stilling til disse problemer, og at det herefter også vil komme i folketinget på den ene eller på den anden måde. Det er jeg glad for at høre.

Jeg kunne måske godt have tænkt mig, at vi havde fået dette materiale lidt hurtigere frem, ikke fordi jeg er uenig med ministeren i, at dette selvfølgelig skal konkurrere med andre opgaver, heller ikke fordi jeg ikke mener, at der er andre væsentlige områder, men fordi jeg tror, det er vigtigt, at vi intensiverer denne debat og virkelig bredt får gennemdrøftet, hvad vi vil med de 16-19-årige, før vi får et lovforslag. Tankegangen bag spørgsmålet var da heller ikke at bede ministeren om at komme med et lovforslag, men at sikre, at debatten om de 16-19-årige fortsætter, og jeg forstår, at der er al mulig grund til at fortsætte debatten, også på baggrund af betænkningen fra Højbyudvalget.

Undervisningsministeren (Tove Nielsen):

Jeg kan oplyse, at to underudvalg under det centrale uddannelsesråd i løbet af foråret har beskæftiget sig dels med de pædagogiske, dels med de økonomiske konsekvenser af Højbygruppens oplæg til en principbeslutning om et 12-årigt uddannelsestilbud, og det er hensigten, at resultatet af disse underudvalgs arbejde skal forelægges det centrale uddannelsesråd til efteråret, altså i år.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Simonsen (KF)* til finansministeren:

„Vil ministeren ændre ligningsdirektoratets bestemmelser, således at sociale ydelser til børn under 18 år ikke beskattes hos forældrene?“

(Spm. nr. 151).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge ligningsdirektorates bestemmelser beskattes sociale ydelser til børn under 18 år hos forældrene. Denne bestemmelse synes urimelig i betragtning af, at børn under 18 år — når de i øvrigt har selvstændig indkomst — også beskattes selvstændigt. Det sker f. eks. i flere tilfælde, at børn under 18 år som narkomaner modtager sociale til-

[Simonsen.]

skud, undertiden i en størrelsesorden af over 25.000 kr. årligt. Beløbet udbetales til den pågældende, der selv anvender pengene og ofte ikke har nogen som helst kontakt med forældrene.

Forældrene får imidlertid tilskudsbeløbet lagt oven i egen indkomst, hvilket kan medføre helt uoverskuelige konsekvenser for de pågældende.

Det må derfor være naturligt, at skattebetalingen finder sted hos modtageren, som tilfældet er ved almindelig indkomst.

Finansministeren (Anders Andersen):

Efter de almindelige regler er det afgørende for, om en ydelse skal beskattes hos forældrene eller barnet, om ydelsen retteligt tilkommer forældrene eller barnet.

Ligningsdirektoratet har den 15. december 1972 udsendt et cirkulære om beskatning af understøttelser m. v. efter lov om børne- og ungdomsforsorg. Det fremgår heraf, at sådanne ydelser, når de er skattepligtige og ydes som hjælp til familier med børn under 18 år, beskattes hos forældrene. Hvis den skattepligtige hjælp ydes til unge over 18 år, beskattes ydelsen hos barnet.

Jeg har fået oplyst i ligningsdirektoratet, at disse regler praktiseres således, at der kun sker beskatning hos forældrene, hvis barnet kan anses for at være hjemmeværende, og det må vel i og for sig også være en naturlig forståelse, når der tales om hjælp til familier med børn.

Jeg har set i dagspressen, at den sag, der har givet anledning til spørgsmålet, drejer sig om et barn på 18 år, som ikke har boet hjemme i 4 år. I et sådant tilfælde skulle der i hvert fald ikke kunne ske beskatning hos forældrene, og jeg vil gerne på den givne foranledning lade sagen nærmere undersøge.

Simonsen (KF):

Jeg kan bekræfte over for finansministeren, at den sag, der har givet anledning til spørgsmålet, er en sag, hvor barnet netop ikke har ophold hjemme og overhovedet ikke har haft det i det år, hvor vedkommende barn oppebar en ydelse fra socialforvaltningen på ca. 25.000 kr.

Man kan føje til i den forbindelse, at det er klart, at når der som her er tale om en ganske almindelig lønmodtagerfamilie med

en skattepligtig indkomst på et sted mellem 50.000 og 60.000 kr., der pludselig får lagt 25.000 kr. oveni, så kan det give helt uoverskuelige økonomiske konsekvenser for en sådan familie.

Men jeg forstår ministeren på den måde, at ligningsdirektoratets bestemmelser skal fortolkes således, at hvis barnet ikke er hjemmeboende, så skal forældrene heller ikke beskattes af ydelsen. Vil det sige, at ministeren vil lade ligningsdirektoratet udsende en klargøring af disse regler? Det mener jeg i allerhøjeste grad der er behov for, for at man ikke skal komme i den samme situation som den familie, der har givet anledning til spørgsmålet.

Finansministeren (Anders Andersen):

Hr. Simonsen har forstået mit svar rigtigt. Det er nok muligt, der skal en klargøring til, for at der ikke skal være nogen misforståelse, og det er vi parat til at se på.

Hanne Reintoft (DKP):

Når nu ministeren lover at få klarlagt disse forhold omkring den ret uheldige bestemmelse om, at plejeløn skulle beskattes, så vil jeg gerne gøre opmærksom på, at dette rammer særlig tungt, når det er pensionister, det drejer sig om, f. eks. bedsteforældre, der har børnebørn i pleje. Her kan denne ekstraintægt ikke alene betyde, at det beskattes meget hårdt efter pensionist-skattereglerne, men også at pensionistillægget forsvinder, og det kommer faktisk til at virke som en så stor belastning, at nogle må opgave at have disse plejebørn. Jeg vil derfor spørge ministeren, om han vil overveje dette.

Finansministeren (Anders Andersen):

Må jeg sige til fru Hanne Reintoft, at vi selvfølgelig altid er parat til at overveje, men det er ikke ensbetydende med, at der skal gennemføres ændringer eller kan gennemføres ændringer.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Flygaard* (DR) til ministeren for offentlige arbejder:

„Anser ministeren de af DSB benyttede afskrivningsregler for at være realistiske set

[Flygaard.]

ud fra et driftsøkonomisk synspunkt, realistiske sammenlignet med de afskrivningsregler, som anvendes andre steder inden for staten, og realistiske efter helt isolerede betragtninger?"

(Spn. nr. 153).

Skriftlig begrundelse.

Det er spørgerens opfattelse, at man på baggrund af energikrisen og den deraf flydende debat om kollektiv kontra individuel transport har behov for at få belyst den økonomiske problematik omkring transporten af mennesker og gods. Da DSB i denne forbindelse udgør en ikke uvæsentlig faktor, mener jeg, at det må være af særlig interesse at få belyst forholdene omkring DSB. Mit spørgsmål til ministeren skal derfor ses som et led i dette opklaringsarbejde.

Spørgeren er bekendt med, at afskrivningspolitikken ved DSB behandles i forbindelse med en udvikling af et nyt budget- og regnskabssystem iværksat fra 1. april 1972. Det er spørgerens opfattelse, at der nu må være gået så lang tid, at det må være muligt for ministeren at give en samlet vurdering af DSBs afskrivningsregler, herunder også spørgsmålet om ekstraordinære afskrivninger af DSBs anlægskapital.

Ministeren for offentlige arbejder (*Damsgaard*):

Hr. Flygaard har spurgt om DSBs afskrivningsregler. Jeg vil derom gerne sige, at DSBs nuværende afskrivningsregler hviler på en betænkning fra udvalget af 1933 vedrørende statsbanernes forrentning og afskrivning. Den tager udgangspunkt i, at DSBs afskrivninger skal muliggøre en finansiering af reinvesteringer som følge af den stedfundne tekniske forældelse af tidligere foretagne investeringer. Dette ræsonnement må anses for at være i overensstemmelse med driftsøkonomiske synspunkter.

Imidlertid tages der gennem disse afskrivningsregler ikke hensyn til den i afskrivningsperioden stedfundne inflation, hvilket også påpeges af udvalget. Man kan derfor ikke sige, at DSBs afskrivningsregler er korrekte ud fra en ren selvfinansieringstankegang. Set i relation til de afskrivningsregler, der anvendes andre steder inden for staten, må det generelt siges, at DSBs afskrivningsregler

på de områder, hvor en direkte sammenligning er mulig, er noget lavere end de satser, der anvendes inden for andre § 2-virksomheder.

Ud fra helt isolerede betragtninger skal anføres, at DSBs anlægsaktiver og de på disse foretagne afskrivninger ikke direkte tåler en sammenligning med tilsvarende oplysninger fra andre transportvirksomheder. Man må således fremhæve, at af DSBs samlede anlægsaktiver stammer en meget betydelig del fra virksomheden de faste anlæg, baner og veje, nemlig ca. 55 pct. Når man skal vurdere DSBs anlægsaktiver i forhold til den med disse aktiver opnåede indtjening, bør de anlægsinvesteringer, der er afledt af DSBs faste anlæg, holdes udenfor. Tilsvarende vil DSBs afskrivningsregler heller ikke omfatte afskrivninger på disse investeringer.

Med hensyn til den resterende del af DSBs anlægsaktiver må en noget kortere afskrivningsperiode anses for at være mere i overensstemmelse med den faktiske levetid for de pågældende aktiver. En ændring af afskrivningsreglerne efter disse retningslinjer anslås at ville medføre en mindre forøgelse af de årlige afskrivninger, hvortil må komme en ekstraordinær afskrivning på de i øjeblikket bogførte anlægsaktiver af en betydelig størrelse.

Jeg skal endelig bemærke, at der til stadighed arbejdes med afskrivningspolitikken ved DSB, og at DSB påregner at fremkomme med et motiveret forslag til ændringer i afskrivningsreglerne i forbindelse med forslaget til lov om tillægsbevilling for finansåret 1974-75.

Flygaard (DR):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Også jeg vil gerne udtale ønsket om, at disse undersøgelser fra DSBs side bliver tilendebragt, så vi kan få skabt en afklaring på de pågældende områder.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Edele Kruchow* (RV) til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren oplyse, hvorfor han intet vil foretage sig i anledning af ombudsman-

[Edele Kruchow.]

dens undersøgelse af 13. februar 1974 om anlægget af lufthavnen i Tune?“

(Spm. nr. 157).

Skriftlig begrundelse.

Der henvises til pressens omtale af ombudsmandens undersøgelse og til ministerens udtalelser heri om, at han intet yderligere vil foretage sig i denne sag.

Edele Kruchow (RV):

Trafikministeren har offentligt tilkendegivet, at han intet agter at foretage sig i anledning af ombudsmandens undersøgelse af anlægget af lufthavnen i Tune. Denne holdning mener jeg det er vigtigt, befolkningen får en klar begrundelse for.

Ombudsmanden, der af egen drift har foretaget undersøgelsen, er kommet til det resultat, at sagens forholdsvis alvorlige karakter beror på, at der ikke blot er begået formelle overtrædelser af den gældende lovgivning, herunder navnlig af by- og landzonelovens regler om indhentelse af tilladelse, men at man har undladt ved henvendelse til zonenovsmyndighederne på et rimeligt tidligt tidspunkt at medvirke til, at de planlægningshensyn, som ligger til grund for by- og landzoneloven, kunne være blevet varetaget på tilfredsstillende måde.

Jeg vil derfor spørge ministeren, hvorfor han undlader en markant tilkendegivelse af den ene eller den anden art, der kan sætte tingene på plads. Befolkningen skulle nødig få det indtryk, at staten som myndighed kan tillade sig overtrædelser, som ville få ganske anderledes følger, hvis de begås af almindelige mennesker eller kommunale myndigheder.

Jeg ved, sagen har været fremme før, men en udtalelse fra folketingets ombudsmand bør tillægges så megen vægt, at ministeren forklarer sig, så der ingen tvivl er.

Ministeren for offentlige arbejder (Damsgaard):

De ærede medlemmer fru Edele Kruchow — som vi nu hørte — og hr. Juul-Madsen har begge stillet spørgsmål om det samme, vedrørende Tuneproblemet, og med den højtærede formands tilladelse og også med tilslutning fra de to spørgere, vil jeg svare på begge spørgsmål under ét.

Det er mig ikke bekendt, hvorfra spørgeren, altså fru Edele Kruchow, har fået den opfattelse, at jeg intet agter at foretage mig i anledning af ombudsmandens erklæring om lufthavnen i Tune. Denne opfattelse er i hvert fald forkert.

Som det fremgår af ombudsmandens skrivelse, er hovedpunktet i sagen, at der har hersket en forskellig opfattelse af, om by- og landzonelovens regler skal iagttages, når et bestemt anlæg etableres efter ekspropriation af de nødvendige arealer m. v. Boligministeriet og også miljøministeriet har haft den opfattelse, at zonenovs regler skal iagttages. Ministeriet for offentlige arbejder har haft den modsatte opfattelse.

Det er ikke en problemstilling, som er speciel i relation til zonenov. Tilsvarende spørgsmål kan rejses i relation til andre love med generelle reguleringsregler. Det har i en meget lang årrække været ministeriet for offentlige arbejders opfattelse, at reglerne i ekspropriationsloven fortrængte reglerne i generelle reguleringslove, og det er vigtigt at bemærke, at dette standpunkt har været fremført over for et folketingsudvalg for så vidt angår forholdet til naturfredningsloven, uden at folketinget fandt anledning til at reagere herimod.

Da ombudsmandens redegørelse forelå og jeg fik lejlighed til at tage stilling til den, indtog jeg det standpunkt, at ombudsmandens bedømmelse af det principielle strids spørgsmål var den rigtige. Jeg tog med andre ord ombudsmandens standpunkt i Tunesagen til efterretning, hvilket betyder, at ministeriet for offentlige arbejder fremtidig vil følge den linje, at proceduren i zonenov også skal iagttages ved ekspropriationsanlæg.

Dette standpunkt må imidlertid også få konsekvenser i relation til en række andre regelsæt, og herom udsender jeg nu en instruks til anlægsmyndigheder og kommissionerne ved statens ekspropriationer. Denne instruks vil betyde brud med en lang ekspropriationspraksis, og jeg må derfor gøre fru Edele Kruchow bekendt med, at jeg i høj grad er indstillet på at foretage mig noget i anledning af ombudsmandens erklæring.

Folketingets retsudvalg har udbedt sig en redegørelse for, hvad jeg vil foretage mig, og jeg vil naturligvis gøre retsudvalget bekendt

[Ministeren for offentlige arbejder.]

med det mere detaljerede indhold af mine overvejelser.

Hvis spørgsmålet har sigte på det langt snævrere problem om eventuelt at drage enkeltpersoner til ansvar for, at zonelovens regler ikke blev iagttaget i Tunesagen, kan jeg kun bekræfte, at jeg i denne henseende intet agter at foretage mig.

I denne henseende er det for det første afgørende, at Københavns lufthavnsvæsen har handlet i overensstemmelse med de opfattelser af den bestående retstilstand, som blev hævdet af det ministerium, institutionen henhører under.

For det andet er jeg uenig i ombudsmandens udtalelse om, at man ikke har medvirket til, at de planlægningshensyn, som ligger til grund for by- og landzoneloven, kunne blive varetaget, altså at de blev varetaget på en utilfredsstillende måde.

Det er min opfattelse, at lufthavnen i Tune ikke ville have fået en anden placering, selv om zonelovsproceduren var blevet afviklet på et lidt tidligere tidspunkt. Det må herved også tages i betragtning, at planerne havde været fremme i flere år, før zoneloven trådte i kraft, og at en række planlægningsmyndigheder vitterlig havde været inde i sagen.

Endelig må jeg gøre opmærksom på, at dette høje ting allerede i 1968 gennem et skiftligt besvaret spørgsmål blev orienteret om, hvorfor lufthavnen måtte placeres som sket er, og jeg tillader mig om dette at henviser til Folketingstidende 1967-68, 2. samling, sp. 4097-4099.

Edele Kruchow (RV):

Jeg vil gerne først takke ministeren for tilsagnet om, at der bliver udsendt en instruks, således at jeg forstår på ministeren, at der nu ikke mere skal være strid eller misforståelser mellem boligministeriet og miljøministeriet på den ene side og ministeriet for offentlige arbejder på den anden side om administration og forvaltning omkring by- og landzoneloven. Således må jeg forstå ministeren.

Jeg er også interesseret i, at det må, kan vi sige, undersøges på anden måde end her i spørgetiden, hvorvidt sagen skal forfølges videre. Jeg kan forstå, retsudvalget og ministeren skal drøfte sagerne.

Jeg vil dernæst spørge ministeren, om ministeren måske mener, at det i fremtiden, hvis der skal laves anlæg af en størrelsesorden og karakter som lufthavnen ved Tune, måske ville være bedre at få en anlægslov i et sådant tilfælde, således at det ikke først går gennem folketingets finansudvalg og så derefter medfører disse misforståelser.

Det er rigtigt, at lufthavnen antagelig alligevel ville være blevet placeret i Tune, men mener ministeren ikke, at planlægningen omkring lufthavnen med hensyn til byggeri, og hvad der skulle være af anden karakter, måske var foregået på et meget bedre grundlag, end tilfældet er nu?

Ministeren for offentlige arbejder (Damsgaard):

Vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt man ved eventuelt kommende lufthavnsanlæg bør vælge en anden fremgangsmåde ved behandlingen end, som det er sket her, at gå igennem finansudvalget, så er det jo finansudvalgets flertals mulighed, hver gang der er et sådant forslag, at henvise det til salen her. Jeg tror ikke, at resultatet, selv med en anlægslov, ville være blevet anderledes.

Med hensyn til planlægningen og byggeriet omkring Tune lufthavn er det vel foregået på den almindelige måde. Jeg har ingen viden om, at der er sket noget forkert på dette område.

Edele Kruchow (RV):

Nu skal jeg ikke gå i enkeltheder, for sagen har jo været fremme før, og jeg har selv været med til at stille spørgsmål om det, men der er jo netop tale om, at der er sket en forkludring af planlægningen i de kommuner, der ligger i nærheden af lufthavnen, en planlægning, som kunne være blevet bedre. Det er muligt, man ikke vil indse det her i dag, men det er i hvert fald, hvad befolkningen på stedet mener, og det er derfor, det er af vigtighed, især selvfølgelig for fremtiden — for jeg drømmer da ikke om at nedlægge Tune — at folk ved, at staten ikke kan foretage sig noget, som kommunale myndigheder eller andre ikke kan.

Ministeren for offentlige arbejder (Damsgaard):

Jeg er helt enig med fru Edele Kruchow i, at noget sådant skal planlægges bedst mu-

[Ministeren for offentlige arbejder.]

ligt, men det går jeg ud fra det også er; byplanmyndighederne har jo været indblandet i det. Er der sket fejl, er det vist ikke sket med bind for øjnene.

Ingomar Petersen (RV):

Ministerens svar til fru Edele Kruchow var meget interessant og egentlig meget positivt, for jeg forstod svaret således, at man nu i ministeriet for offentlige arbejder på mange punkter, f. eks. når det drejer sig om ekspropriationer, vil overgive myndigheden til miljøministeriet. Man vil have det således, at by- og landzoneloven på disse felter får første prioritet.

Jeg tror, mange er bekendt med, at der snart igennem mange år har været store uoverensstemmelser mellem ministeriet for offentlige arbejder og boligministeriet om problemet med placering af el-master, men jeg må på grund af det svar, der i dag blev givet af ministeren, gå ud fra, at det fremover vil være miljøministeriet, der har den endelige afgørelse med hensyn til placering af disse.

Dette vil betyde umådelig meget i vor kommende planlægning. Jeg er bekendt med, at kommuner har måttet føre retssager og betale mange penge, fordi man ikke de to ministerier imellem har kunnet blive enige, og jeg er glad ved, at ministeren for offentlige arbejder nu har truffet den beslutning fremover at lade disse sager henlægge til miljøministeriet.

Ministeren for offentlige arbejder (Damsgaard):

Nu vil jeg bede hr. Ingomar Petersen ikke trække længere konsekvenser ud af det svar, jeg har givet. Det er rigtigt, at vi vil udsende en bekendtgørelse om det, men det er lige så rigtigt, at denne bekendtgørelse og dens indhold må forhandles meget nøje, for det er jo rigtigt, at ikke blot lufthavne, men mange andre ting kommer ind derunder. Det vil blive behandlet meget nøje, inden denne bekendtgørelse bliver udstedt fra ministeriet for offentlige arbejder.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Jeg skal med det samme gå over til

spørgsmål nr. 163, stillet af Juul-Madsen til ministeren for offentlige arbejder.

Af *Juul-Madsen* (KF) til ministeren for offentlige arbejder:

„Hvad agter ministeren at foretage sig i anledning af, at Københavns lufthavsvæsen har overtrådt by- og landzonelovens bestemmelser i forbindelse med anlæg af Københavns lufthavn Vest i Tune?“

(Spm. nr. 163).

Skriftlig begrundelse.

I en indberetning til ministeriet for offentlige arbejder har ombudsmanden erklæret, at Københavns lufthavsvæsen ved anlægget af Københavns lufthavn Vest i Tune har overtrådt by- og landzoneloven. Anlægsarbejderne blev påbegyndt uden tilladelse fra byudviklingsudvalget, og bygningerne blev påbegyndt uden tilladelse fra boligministeriet.

Af dagspressen synes det at fremgå, at der ikke fra ministeriets side vil blive foretaget yderligere i denne anledning.

Jeg finder det vigtigt, at offentlige myndigheder i lige så høj grad som private personer må overholde landets love. Formålet med mit spørgsmål er at give ministeren anledning til at præcisere dette synspunkt og handle i overensstemmelse hermed.

Juul-Madsen (KF):

Det er med interesse, jeg har påhørt ministeren for offentlige arbejders redegørelse til fru Edele Kruchow vedrørende anlægget af Københavns lufthavn Vest i Tune. Må jeg have lov til at sige, at jeg også havde fået det indtryk ved at læse aviser — men en minister kan jo blive forkert refereret lige så vel som andre personer — at ministeren nærmest bagatelliserede det, der var sket. Jeg forstår nu på ministerens redegørelse, at det gør han ikke, og det bør han heller ikke gøre, for det står i hvert tilfælde vedrørende dette store projekt fast, at anlægsarbejderne er blevet påbegyndt uden tilladelse fra byudviklingsudvalget, og bygningerne blev påbegyndt uden tilladelse fra boligministeriet.

Det står også fast, at ombudsmandens redegørelse er meget skarp i sin konklusion. Jeg forlanger naturligvis ikke heksejagt

[Juul-Madsen.]

mod personer i hverken det ene eller det andet led i forbindelse med det, der er foregået her, men jeg må have lov til at gøre opmærksom på, at det falder mig for brystet, hvis en sag som denne bliver bagatelliseret, da jeg nøje ved, hvilke konsekvenser sager af denne karakter har for private personer. De må i sådanne tilfælde dels nedrive, hvad de har bygget op, dels betale bøder eller modtage anden form for offentlig påmindelse.

Endvidere vil jeg gerne have lov til at sige, at jeg også er bekendt med en sag i Roskilde amt, der vel ikke kan sammenlignes med denne sag, men dog ligner den noget, nemlig et skolebyggeri i Bramsnæs kommune, hvor en kommune har overtrådt by- og landzoneloven og bygge-loven ved at foretage byggearbejder uden at have de fornødne tilladelser. Mod denne kommune rejses der nu sag. Derfor er det også rimeligt, at vi her i folketinget i spørgetiden har gjort ministeren opmærksom på, at sager af denne karakter må behandles i nøje overensstemmelse med den lovgivning, vi har i landet.

Ministeren for offentlige arbejder (*Damsgaard*):

Til hr. Juul-Madsen må jeg måske sige, at jeg tillader mig at henvise til det svar, jeg allerede har afgivet. De yderligere kommentarer, som hr. Juul-Madsen nu gjorde, grunder sig jo på, at der har været en forskellig fortolkning vedrørende disse ekspropriationssager i de forskellige ministerier. Den praksis, der er fulgt i bedømmelsen af Tune lufthavnssagen, er jo en gammel praksis. Ombudsmanden har gjort opmærksom på, at den kan kritiseres, og vi vil altså tage det til efterretning og prøve på at formulere i en bekendtgørelse, hvilke retningslinjer der skal følges. Men der er som sagt mange problemer, for det er ikke lufthavne alene, det drejer sig om, og de vil blive taget med.

Jeg har jo set i Berlingske Tidende i går, tror jeg det var, at ombudsmanden ønsker heller ingen sag om Tune og ønsker heller ingen personfølgelse. Det er bare et spørgsmål om, hvordan man har fortolket disse lovbestemmelser. Han gør opmærksom på, at det har været forskelligt, og det vil vi

prøve på at få rettet ind, så det bliver ensartet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden :

Vi går derefter til spørgsmål nr. 159.

Af *Juul-Madsen* (KF) til ministeren for offentlige arbejder:

„Hvilke forholdsregler har ministeren taget med henblik på at sikre, at postgirokontoets service bringes op på det niveau, som er fastsat i giroens egne forretningsbetingelser?“

(Spm. nr. 159).

Skriftlig begrundelse.

Som ministeren vil vide, har giroens service-niveau været støt nedadgående i lang tid uden tegn på forbedring, snarere tværtimod. Forsinkelser og fejlekspeditioner — med deraf følgende forkerte saldi — har forringet både erhvervslivets og private kunders dispositionsmuligheder. Da kontohaverne først må disponere over deres indskud, når de har modtaget kontoudskriften, afskæres de fra at placere midlerne til en højere rente. Hertil kommer, at kontohaverne ikke kan være sikre på, at betalinger, der skal være fremme på et forud fastsat tidspunkt, kommer frem i rette tid. Det kan have til følge, at der skal betales strafrente.

Da den tidligere minister for offentlige arbejder bestemte, at postgirokontoet også skulle drive bankvirksomhed, erklærede han (B.T., 8. marts 1973), at „postgirokontoet er overmåde rationelt drevet og har en kapacitet, der kan tage disse ordninger“. Da de nye ordninger ikke gennemføres, må det med den nuværende kapacitet være muligt at undgå de alt for store forsinkelser.

Ministeren for offentlige arbejder (*Damsgaard*):

Det er rigtigt, som det ærede medlem hr. Juul-Madsen nævner, at der har været visse vanskeligheder med postgirokontoets serviceniveau, om jeg så må sige, i den sidste tid, og det skyldes, at der har været helt ekstraordinære arbejdsforhold i det sidste halve års tid. Ikke i alle tilfælde har man derfor

[Ministeren for offentlige arbejder.]

kunnet overholde de sædvanlige ekspeditionsfrister.

Den væsentligste årsag hertil er, at overgangen til edb-bogføring m. v., der skulle være påbegyndt i foråret 1973, blev væsentligt forsinket, således at de første konti først i november måned 1973 blev lagt over til det automatiserede system.

En anden årsag til problemerne er nogle for tiden ret vanskelige personaleforhold med stor personaleafgang og et sygefravær, der i perioder har ligget væsentligt over det normale.

Endvidere kan personalet ikke under de foreliggende vilkår påtage sig overarbejde i det omfang, det er nødvendigt for, at arbejdet kan afvikles uden forsinkelser.

Det er disse vanskeligheder, jeg søger at forklare, der siden november 1973 i nogle tilfælde har medført forsinkelser i den daglige drift. Bortset fra enkelte særlige undtagelsestilfælde har der dog kun været tale om forsinkelse på en enkelt dag.

Imidlertid er ekspeditionen undertiden afsluttet så sent, at dele af posten til Fyn og Jylland ikke har kunnet nå afsendelse med natforbindelsen fra København. Forsinkelser er specielt gået ud over de kunder, som mest anvender postgiroen ved indbetaling og hurtigt trækker pengene ud af systemet, og i mindre grad over de kunder, der benytter systemet fuldt ud efter postgiroens egentlige hovedformål, det vil sige betalingsoverførsel.

En følge af vanskelighederne er også, at der er flere fejl end normalt. Med det store antal ekspeditioner, op til 1½ mill. pr. dag, vil selv en meget lille fejlpromille som følge af personalemangel også i den afdeling, der skal undersøge og behandle reklamationssagerne, give en ophobning af forespørgsler og reklamationer. Postgirokontoret har prioriteret hensynet til afviklingen af den daglige drift højest og har derfor ikke i den ekstraordinære situation kunnet tilvejebringe det tilstrækkelige antal kvalificerede fejlundersøgere. Vanskelighederne er dog søgt afbø-

det ved, at der er etableret aftentjeneste og skaffet kyndigt fejlbehandlingspersonale fra andre afdelinger i post- og telegrafvæsenet.

Spørgsmålet om kapacitet til lønkonti har ingen direkte sammenhæng med de aktuelle vanskeligheder, idet løngirokonti oprettes i det automatiske system.

Det påregnes, at postgiroen i den kommende tid i det væsentlige vil kunne afvikle arbejdet uden forsinkelse, og at problemerne med at overholde ekspeditionsfristerne vil aftage, efterhånden som de nuværende konti omlægges til det nye automatiserede system.

Jeg håber, denne forklaring må være spørgeren til trøst.

Juul-Madsen (KF):

Jeg takker ministeren for svaret, der jo i sin form og i sit indhold var imødekomende. Jeg vil gerne have lov til at understrege, at når jeg har rejst dette spørgsmål, så er det ikke, fordi jeg har indtryk af, at det er småfejl eller skønhedsfejl, der er tale om, for så vidt angår postgirokontorets arbejde, men fordi jeg fra mange virksomheder, både større og mindre virksomheder, og fra bankside er blevet gjort opmærksom på, at det kan vare endog mange dage ud over, hvad man normalt plejer at anvende af tid, før man fra girokontoret får de penge, man skal have, de penge, der er indbetalt over dette kontosystem. Det betyder jo, at man lider rentetab, og det kan betyde, at man ikke selv er i stand til at betale sine egne regninger til tiden.

Dernæst vil jeg gerne have lov til at sige, at jeg naturligvis tager de problemer til efterretning, ministeren nævnte med hensyn til personalevanskeligheder og andre vanskeligheder. Men det er vel ikke helt uforståeligt, om jeg har det indtryk, at her kan problemerne ikke ligge. For da jeg i anden anledning i foråret diskuterede postgirokontoret med den daværende minister for offentlige arbejder, fik jeg at vide, at postgirokontoret er overmåde rationelt ordnet og har en kapacitet, der kan tage disse ordnin-

[Jουλ-Madsen.]

ger. Det var altså med hensyn til dette at gøre postgirokontoret også til en slags statsbank. Formanden for Dansk Postforbund, Åge Andersen, har i samme forbindelse sagt, at i postgirokontoret sker der en stadig mekanisering, bl. a. ved anskaffelse af nye kapitalkrævende edb-anlæg.

Når det er tilfældet, må man også kunne forvente, at kunderne får den hurtige og præcise service, som kunderne tidligere har fået af postgirokontoret, og jeg forstår også, at det er ministerens hensigt, at det skal være sådan.

Ministeren for offentlige arbejder (Damsgaard):

Det er da helt forståeligt, at hr. Juul-Madsen, formentlig på manges vegne, reklamerer, når en af vore virksomheder inden for staten måske ikke helt er på toppen, men jeg har givet den forklaring, at det er et problem, man er ved at få afviklet nu. Det er da helt sikkert, at postgirokontoret er en rationelt drevet virksomhed, og at disse vanskeligheder med personalet vil blive afhjulpet hurtigst muligt, så kunderne bliver tilfredse. Det er jo det, det drejer sig om.

Glensgård (FP):

Når man taler med postgirokontoret om disse forsinkelser, får man den begrundelse, at man nu er kørt ind på et nyt edb-system. Så forhører man sig lidt om, hvor mange af de nye konti man i det første år ønsker at køre over dette nye edb-system, for at få en idé om, hvorvidt det er den reelle grund. Man får så til svar, at man forventer maksimalt 2.000 i en forsøgsperiode på 2 år.

Nu fortæller ministeren for offentlige arbejder, at dette arbejde med at køre det nye edb-system ind er grunden til, at vi får vort materiale fra postgiroen frem 2—3 dage forsinket. Det er ikke kun et spørgsmål om en enkelt dag, men et spørgsmål om i de fleste tilfælde mindst 2 dages forsinkelse.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge ministeren, om han agter at, skal vi sige intensivere arbejdet med dette nye edb-system på postgiroen, eller om man vil forsøge at køre det igennem på de 2 år, man har lagt sig på, med disse ca. 2.000 nye postgirokonti.

Ministeren for offentlige arbejder (Damsgaard):

Til hr. Glensgård må jeg sige, at det jo ikke blot er forsinket af indkøring på edb. Der er, som jeg har gentaget nogle gange, også disse personalevanskeligheder. Om vi vil fremme indkøringen på edb, skal jeg ikke tage stilling til her, men jeg vil love hr. Glensgård at snakke med direktøren om det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Ib Christensen (DR) til ministeren for offentlige arbejder:

„Agter ministeren at fremsætte lovforslag om ændring af linjeføringen af den østjyske motorvej ved Århus?“

(Spm. nr. 162).

Skriftlig begrundelse.

Allerede under folketingets behandling af loven om den nord-sydgående motorvej i Jylland i 1965 var der store betænkeligheder ved linjeføringen ved Århus, idet man stærkt overvejede at føre vejen vest om Brabrand Sø.

For folketingsflertallets afgørelse til fordel for en linjeføring øst om Brabrand Sø spillede det øjensynligt en rolle, at Århus byråd gik ind for denne. Ifølge dagspressen er den holdning nu ændret, idet et flertal af medlemmerne i det nyvalgte byråd nu foretrækker den vestlige linjeføring.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at hele linjeføringen for den nord-sydgående motorvej i princippet er den samme som i et privat forslag fra 1936—37. Dette være nævnt som illustration af tempoet fra motorsvejsprojektering til bygning af motorvejene.

Det fremgår videre, at man har forudset nødvendigheden af en afskærende motorvejslinje, såfremt linjeføringen øst om Brabrand Sø blev vedtaget, på grund af forventet stor lokaltrafik i Århusområdet på motorvejsstrækningen, således at denne strækning blev en motorgade i Århus. I betragtning af, at Århus er delt på tværs af baneanlæggene, kan det næppe være rigtigt — hverken ud fra en trafikal eller en miljømæssig vurdering — også at dele byen på langs, hvad en sådan motorgade vil gøre.

[Ib Christensen.]

I den årrække, der er gået, siden linjeføringen øst om Brabrand Sø blev vedtaget, har Storårhus udviklet sig overordentlig stærkt, ikke mindst mod vest, og i et omfang og et tempo, man øjensynlig ikke forestillede sig i folketetinget, da den omhandlede lov var til behandling. Således blev år 2000 nævnt som det tidspunkt, hvor en afskærende motorvej kunne blive nødvendig.

Det forhold, at miljømæssige hensyn i dag vejer langt tungere over for snævert økonomisk-vækstbetonede hensyn end tilfældet var i 1965, taler også til fordel for en lovrevisión som den i spørgsmålet nævnte.

Ib Christensen (DR):

Med hensyn til begrundelsen for dette spørgsmål henviser jeg til den skriftlige begrundelse, men jeg synes lige, jeg vil komme med den indledende bemærkning her, at trafikudvalget for Århus amt netop, som det fremgår af Jyllands-Posten i dag, har rettet en henvendelse til ministeren, hvori man påpeger den utilfredsstillende udbygning, der sker af hovedvejene i Århus amt. Jeg synes, denne henvendelse i og for sig også understreger nødvendigheden af det, som denne henvendelse måske kan føre med sig, og nødvendiggør en virkelig afklaring af den linjeføring, som den jyske motorvej skal have, øst eller vest om Brabrand Sø.

Ministeren for offentlige arbejder (Damsgaard):

Folketingets udvalg om offentlige arbejder foretog sammen med den daværende trafikminister og repræsentanter for Århus by og amt så sent som i september måned sidste år en besigtigelse af linjeføringen af motorvejen henholdsvis øst og vest om Brabrand Sø. Det er mit indtryk, at der hverken hos den daværende minister eller hos udvalgets flertal var stemning for at ændre den vedtagne linjeføring.

Efter valget har udvalget rettet henvendelse til mig om en fornyet besigtigelse, og den vil finde sted, når foråret kommer. Udvalget har senere, efter kommunalvalget, henstillet, at der inden denne besigtigelse indhentes en fornyet udtalelse fra de nyvalgte byråd og amtsråd. Jeg har imødekommet udvalgets henstilling om en sådan fornyet henvendelse, og der vil som ønsket

af udvalget finde en ny besigtigelse sted. Når disse udtalelser er indhentet og dette besøg er foretaget, må vi til at tage stilling.

På denne baggrund er det klart, at jeg ikke på indeværende tidspunkt vil tage stilling i spørgsmålet om en eventuel ændring i linjeføringen af motorvejen. Det er jo en gammel sag, der er drøftet mange gange. Lad os se på den igen og tage den op — jeg siger gerne: til fordomsfri behandling.

Ib Christensen (DR):

Ja, det er unægtelig en gammel sag. Det viser sig, at den linjeføring, der er fastlagt i loven, allerede er nogenlunde identisk med en linjeføring, som nogle private ingeniørfirmaer lavede udkast til i 1936—37. Det giver i og for sig perspektivet i motorvejsudbygningen her i landet og også, synes jeg, anledning til at overveje, om det virkelig er rigtigt at fastholde den linjeføring omkring Brabrand Sø, som blev fastlagt for snart 10 år siden, hvilende på en betænkning fra 1962.

Det lader ikke til at have il for ministeren, men selvfølgelig er det klart, at man må indhente nye udtalelser og ny besigtigelse. Men jeg synes, jeg savnede et synspunkt hos ministeren, bare en vurdering hos ministeren selv, om det virkelig kan være rigtigt at fastholde en linjeføring med den byudvikling, der er sket i Århus vest, og med de hensyn til miljøet, som i dag spiller større rolle end de økonomiske væksthensyn, som spillede så stor en rolle i 1965. Derfor synes jeg nok, at selv om disse undersøgelser og sonderinger og udtalelsesindehæftninger naturligvis er nødvendige, så burde ministeren påskønne, at der virkelig sker noget i denne sag og sker noget snart. For sagen er jo den, at allerede under forhandlingerne i 1964—65 om denne lovgivning var der jo meget stor betænkelighed omkring det, at man valgte den østlige linjeføring fremfor den vestlige linjeføring. Det fremgik jo allerede dengang af bemærkningerne til lovforslaget, at en afskærende motorvej i kraft af den meget store lokaltrafik på motorvejsstrækningen, hvis man førte den øst om søen, måske blev nødvendiggjort i løbet af nogle år.

Derfor synes jeg, man har handlet meget kortsynet i denne sag, og jeg må altså opfordre til, at der sker noget nu og sker noget hurtigt.

Ministeren for offentlige arbejder (*Damsgaard*):

Jeg synes, det er korrekt, at jeg får disse sonderinger først, før jeg tilkendegiver nogen endelig stilling. Det er jo da i øvrigt folketingsudvalget, der først og fremmest skal tage stilling til de forslag om ændringer til loven, som måtte komme, men jeg har jo også min mening om, hvordan jeg måske synes, det skulle være. Jeg gentager: jeg synes, vi både skal tage en fordomsfri drøftelse og afgørelse af sagen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Alfred Hansen* (DR) til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren tage initiativ til at fremskynde den påkrævede færdiggørelse af øst-motorvejen over Fyn, og hvis ikke, hvad vil ministeren da gøre for at forbedre den eksisterende vejstrækning mellem Nyborg og Odense (hovedvej 1)?“

(Spm. nr. 166).

Skriftlig begrundelse.

Som motivering for spørgsmålet skal anføres:

at den eksisterende hovedvej mellem Nyborg og Odense, som er en af landets mest trafikerede veje, allerede i dag er håbløst overbelastet. Således vil der alene ud fra trafikikkerhedsmæssige synspunkter være tungtvejende argumenter for en omgående start på færdiggørelsesarbejdet,

at en uforholdsmæssig stor del af vejstrækningen går gennem bymæssig bebyggelse, hvilket er til stor gene for den lokale befolkning, det være sig sikkerhedsmæssigt såvel som miljømæssigt,

at hovedvejen givetvis ikke er bygget med en så stor belastning for øje, som den i dag bliver udsat for, hvilket medfører urimeligt store reparationsudgifter,

at strækningen mellem Langeskov og Åsumvejen i virkeligheden er i skærende disharmoni med den gældende færdselslovderved, at færdselsloven jo — særdeles fornuftigt — påbyder ensmønstrede dæk på hjul monteret på samme aksel, mens man på bemeldte vejstykke tvinges til at køre med højre hjulsæt på asfalt og venstre hjulsæt på beton. Det kræver ringe fantasi at

forestille sig konsekvensen af en katastrofeopbremsning under sådanne forhold,

samt at jeg principielt må anlægge det synspunkt, at når det offentlige sætter et større anlægsarbejde i gang, pådrager det sig en naturlig forpligtelse til også — uden afbrydelse — at gøre det færdigt.

Det forekommer uhensigtsmæssigt at have „død kapital“ stående i motorvejsbroer og halvfærdige vejstrækninger samt i sig med, at den eksisterende vej er overbelastet. Situationen på Fyn er i dag reelt den, at vi har en motorvej, som ikke er færdig, og så har vi en hovedvej, som ikke kan bruges.

Dette forhold kan vist ingen være tilfreds med!

Ministeren for offentlige arbejder (*Damsgaard*):

Spørgsmålet drejer sig jo om den østlige del af motorvejen over Fyn. Anlægget af en motorvej mellem Hjulby og Odense blev påbegyndt i efteråret 1971 med iværksættelse af en entreprise til ca. 8 mill. kr., omfattende 4 broer med tilhørende skærende veje og vejforlægninger.

På grund af nedskæringer i bevillingerne til vejbyggeriet blev det ikke muligt at følge denne første entreprise op med de planlagte udbydelser af arbejder på den pågældende strækning i foråret 1972, som det oprindeligt var tænkt, og det har ikke siden været muligt, at afse de nødvendige økonomiske midler til en genoptagelse af arbejdet.

Der er på finanslovsforslaget for 1974—75 ikke afsat midler til iværksættelse af nye anlægsarbejder på motorvejsstrækningen mellem Hjulby og Odense, men spørgsmålet om fastsættelse af terminerne for anlæggets gennemførelse vil blive nærmere afklaret, og det er meget få dage siden, jeg havde en samtale med borgmestrene derovre. Det vil blive afklaret, når der senere på året af regeringen skal tages stilling til fastlæggelse af budgetrammerne for de kommende finansår. I den mellemliggende tid vil den eksisterende hovedlandevej A 1 mellem Nyborg og Odense blive vedligeholdt på sædvanlig måde under hensyntagen til, at den skal afløses som hovedvej i løbet af nogle få år, men vedligeholdelsen vil altså blive fulgt op. Det er jo et vanskeligt stykke vej, og vi kender godt de problemer, der er, men ved-

[Ministeren for offentlige arbejder.]

ligholdelsen bliver fulgt løbende op, og vi håber, at vi inden alt for længe får de bevillinger, der skal til for at føre dette meget nødvendige motorvejsstykke igennem.

Alfred Hansen (DR):

Jeg har taget dette problem op, og i min begrundelse til ministeren har jeg indgående givet min begrundelse for hvorfor. Jeg skal ikke trætte dette høje ting med at komme nærmere ind på dette. Jeg vil dog fremføre et par bemærkninger, dels i relation til mit forslag, dels i relation til ministerens svar.

Jeg siger tak for svaret og tak for de oplysninger, der kom frem. Jeg vil gerne stille ministeren det supplerende spørgsmål, om han med det svar, han gav mig, samtidig har ment, at han vil forsøge at fremskynde projektet, når det endelig bliver sat i gang, om han vil indstille, at man på bevillingen til sin tid vil afsætte så store beløb, at man yderligere kan aktivisere udviklingen, sådan at det bliver færdigt før det fastsatte tidspunkt. Jeg har fået oplyst fra anden side, at man ville gøre vejen indtil Odense færdig til 1980 og først derefter forsøge at koble vejen syd om Odense sammen med den vej, som i øjeblikket er lavet, fra Middelfart og østpå.

Er der nogen teknisk begrundelse for, at man ikke kan gøre disse to vejstrækninger færdig på samme tidspunkt? Jeg har så megen teknisk indsigt, at jeg vil mene, at man dog med nutidens dygtige teknikere kunne få vejene til at løbe sammen netop på det sted, hvor man havde tænkt sig det, og mit slutspørgsmål til ministeren skal derfor være: vil ministeren sætte så meget skub i dette byggeri, at det bliver færdigt på et tidligere tidspunkt, end man ellers havde planlagt? Mener ministeren ikke, at der er noget moralsk opbyggende og opdragende i, at når man påbegynder et stykke arbejde, så gør man også dette arbejde færdigt? Jeg mener, at det er utilfredsstillende også for de skatteborgere, som har betalt dette vejprojekt, som kun er halvfærdigt. Det er død kapital, der står i det; man har ikke noget ud af det, og derfor vil jeg gerne spørge, om ministeren kan stille sig særdeles positiv, sådan at forstå, at han vil sætte yderligere

skub i det, så det bliver færdigt på et tidligere tidspunkt end ellers planlagt.

Ministeren for offentlige arbejder (*Damsgaard*):

Jeg vil naturligvis sætte så meget skub i dette motorvejsanlægsarbejde på Fyn, som det er muligt at skaffe midler til. Nu er der jo foreløbig på dette finanslovsforslag ingen penge sat af til det, men jeg vil da forsøge, hvis det er muligt, at få penge sat af i det efterfølgende finansår. Jeg tvivler dog lidt på, at der kan blive et så voldsomt skub i det, at færdiggørelsesterminerne skulle blive anderledes end dem, man oprindeligt regnede med.

Det er rigtigt, der er problemer. Det er jo ikke blot fra Hjulby til Odense, der skal en motorvej. Vi skal jo også — selv om der er en god gennemfartsvej i Odense syd — have en motorvej syd om Odense, og det var måske nok hensigtsmæssigt, om disse to vejstykker kunne færdiggøres på nogenlunde samme tid. Det er ikke strengt nødvendigt, for vi kan bruge den gennemfartsvej, der er i Odense nu. Men så vidt de økonomiske midler slår til, vil jeg skubbe på.

Alfred Hansen (DR):

Med hensyn til hvorvidt midlerne slår til, må det da være et prioriteringsspørgsmål, og jeg vil fraråde, at man fremover sætter sådanne projekter i gang, før man har visshed for, at de kan fuldføres. Det er nu en god leveregel, at man gør det færdigt, man har påbegyndt, og jeg henviser her til, at netop på omtalte strækning går en usandsynlig stor del af vejen igennem tæt bymæssig bebyggelse, og det skaber stor gene for de beboere, der er berørt af denne aktivitet på vejen. Jeg vil derfor gerne i relation til den befolkningskoncentration, som finder sted omkring Odense, specielt i sydgående retning, anmode om, at man tager tilbørligt hensyn til disse mennesker og denne udvikling, der vil komme fremover. Jeg tør næsten ikke forestille mig de trafikale problemer i og omkring Odense i årene omkring 1985, hvor man tilsyneladende har planer om at gøre vejen færdig.

Jeg siger tak for svaret og håber på villig behandling fremover.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *K. B. Andersen* (S) til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren drage omsorg for, at Jernbanemuseet ændrer sin åbningstid, så også interesserede med almindelig arbejdstid har mulighed for at komme der?“

(Spm. nr. 168).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge DSB-Nyt 2, som jeg studerede i lyntoget forleden dag, er Jernbanemuseets åbningstid onsdage kl. 12—16. Det vil sige, at interesserede med almindelig arbejdstid er afskåret fra at komme der.

Ministeren for offentlige arbejder (*Damsgaard*):

Hr. *K. B. Andersen* spørger mig:

„Vil ministeren drage omsorg for, at Jernbanemuseet ændrer sin åbningstid, så også interesserede med almindelig arbejdstid har mulighed for at komme der?“

Mit svar er: DSB har allerede overvejelser om at holde museet åbent nogle timer lørdag eller søndag. Der vil blive taget stilling hertil inden påske.

K. B. Andersen (S):

Tak.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Hanne Reintoft* (DKP) til forsvarsministeren:

„Vil ministeren oplyse om forbindelsen mellem den fascistiske organisation Absalon og det danske hjemmeværn?“

(Spm. nr. 167).

Skriftlig begrundelse.

Spørgsmålet rejses, fordi organisationen Absalon for nylig udsendte trusselsbreve til samtlige studenter på Odense universitet vedlagt en pjece „Den anden form for krig“ oversat fra schweizisk, hvor den er omdelt til samtlige husstande. I pjecen omtales fredsorganisationer, studenterforbund, kvindeforbund og humanitære organisationer som organisationer, der undergraver forsvarsviljen som led i en revolutionær plan, hvorfor de skal bekæmpes.

Studenterbladet har fået oplyst, at pjecen er oversat af en fremtrædende hjemme-

værnsmand, *Stig Rovlsen*, og trykt på *Valby Bogtrykkeri*, hvor det er oplyst, at det store antal eksemplarer skal anvendes til det danske hjemmeværn.

Hanne Reintoft (DKP):

Dette spørgsmål har et lidt videre perspektiv end at beskæftige sig med den ultra-reaktionære gruppe, der kalder sig Absalon. Var det bare en lille sekterisk gruppe af højreekstremister, gjorde det vel ikke så meget, selv om vi ved, at disse mennesker har et længere tøj af samfundsmagten end unge, der ønsker en positiv ændring af vort samfund. Jeg er derfor nødt til at uddybe mit spørgsmål til ministeren lidt og eventuelt stille et tillægsspørgsmål.

Absalongruppen sendte som nævnt et særdeles ubehageligt brev til Odensestudenterne, vedlagt den pjece, jeg nævner i spørgsmålet, der hedder „Den anden form for krig“. Dette er mærkeligt i sig selv, men endnu mere mærkeligt er det, at denne pjece er hjemtaget fra Schweiz af en ledende officer i den danske hær, *Erling Harder*, der også er hærens ekspert i psykologisk krigsførelse. Han formodes i øvrigt at være knyttet til kredsen omkring Absalon.

Pjecen er derefter oversat og bragt til trykning på *Valby Bogtrykkeri* med besked om, at leverancen er til hjemmeværnet. Forlæggeren *Stig Rovlsen* er både Absalonmand og ledende hjemmeværnsmand. Absalon udsender derefter pjecen til studenterne, og nogenlunde samtidig distribueres den i hjemmeværnet. Chefen for hjemmeværnsregion Fyn, hr. *Værndal*, bekræfter, at den bruges af hjemmeværnet på Fyn, og den anvendes også i de operative afdelinger, der jo i sig selv er nogle lidt specielle foretagender.

Pjecens hovedindhold er en advarsel og instruktion i bekæmpelse af det, man kalder „den indre fjende“, og man bliver noget forundret, når man forstår, at den indre fjende bl. a. er strejkende arbejdere, ungdomsorganisationer, kvindeforbund og studenter.

Jeg må derfor selvfølgelig ikke alene spørge forsvarsministeren om den noget besynderlige forbindelse mellem dette såkaldte Absalon, hær og hjemmeværn, men også hvad hensigten er med både i hæren og hjemmeværnet at skabe et sådant klima, at store befolkningsgrupper åbenbart skal instrueres i, at

[Hanne Reintoft.]

de skal opfatte andre befolkningsgrupper, f. eks. arbejdere og studenter, som den indre fjende og i nogen grad hovedfjenden. De grupper, der lærer det, er oven i købet de grupper i vort samfund, der er bevæbnede. Hvad vil man med det, og hvad vil forsvarsministeren med det, siden der ikke er skrevet ind over for det? Man har jo været orienteret.

(Bifald fra tilhørerpladserne).

Formanden:

Bifaldstilkendegivelser er ikke tilladt.

Forsvarsministeren (Erling Brøndum):

Fru Hanne Reintoft spørger, om jeg vil oplyse om forbindelsen mellem organisationen Absalon og hjemmeværnet. Det vil jeg gerne: efter alt, hvad jeg ved, er der ingen.

I sin begrundelse omtaler fru Hanne Reintoft nogle trusselsbreve, som studenter i Odense skal have fået sammen med en pjece om „Den anden form for krig“. At der er sendt sådanne brevpakker ud til studerende, ved jeg, fordi Danske studerendes Fællesråd har henvendt sig til mig om det. Men jeg har svaret fællesrådet og kan svare fru Hanne Reintoft, at hjemmeværnet hverken har med organisationen Absalon eller dens materialeudsendelse at gøre.

Når det hævdes, at den pågældende pjece er oversat af en fremtrædende hjemmeværnsmand, må jeg svare, at den pågældende er menigt medlem af hjemmeværnet, sådan som mere end 50.000 andre danske medborgere er. Hvad hjemmeværnsmedlemmer og andre medborgere laver af politisk virksomhed i deres fritid, fører vi ikke kontrol med. Folk må oversætte, hvad de vil.

Hvad pjecen angår, kan jeg tilføje, at den hverken er bestilt, udgivet eller fordelt af hjemmeværnet eller af hjemmeværnets skoler og heller ikke foreskrevet anvendt til undervisning i hjemmeværnet.

Hanne Reintoft (DKP):

Jeg undrer mig over, at ministeren ikke ved, om der er forbindelse mellem Absalon og hjemmeværnet, men nu har jeg altså oplyst ministeren om, at det er der, fordi det er ledende officerer i den danske hær, der har været med til at tage denne pjece

hjem, og det er også dem, der har udtalt sig meget støttende om denne organisation.

Må jeg så samtidig sige, at man jo ikke kan sige, at hjemmeværnet ikke har noget med dette materiale at gøre, når det selv benytter det og en regionsleder i hjemmeværnet indrømmer, at det benyttes.

Forsvarsministeren (Erling Brøndum):

De her givne oplysninger er ikke rigtige. Når jeg sagde, at efter alt hvad jeg ved, er der ingen forbindelse, skal jeg gerne fastslå, at der ingen forbindelse er.

Der tales her om en ledende officer. Det eneste, jeg kan forestille mig ligger bagved, er et angreb på en ledende officer. Jeg har set, at han har dementeret det og ganske afvist de beskyldninger, der er rettet imod ham.

Hanne Reintoft (DKP):

Må jeg deraf udlede, at regionslederen på Fyn taler usandt, når han indrømmer, at de bruger denne pjece, der indeholder disse opfordringer til at betragte bl. a. arbejderbefolkningen som den virkelige fjende i vort land?

Forsvarsministeren (Erling Brøndum):

Man kan udlede af det referat, der her er givet, at den pågældendes udtalelser ikke er korrekte.

Søgaard (S):

Da jeg jo skal stille et spørgsmål, må jeg have lov at spørge forsvarsministeren, om det er korrekt, når jeg siger, at regionslederen på Fyn ikke hedder Værndal, men P. S. Christiansen og er oberst, og at den samme regionsleder har erklæret, at der aldrig nogen sinde har været brugt de af fru Hanne Reintoft omhandlede pjecer i hjemmeværnet.

Forsvarsministeren (Erling Brøndum):

Det kan jeg ganske bekræfte.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Det næste spørgsmål vil blive besvaret af landbrugsministeren.

Af *Jens Møller* (KrF) til handelsministeren:

„Vil ministeren foretage noget for at hjælpe enkelte erhvervsgrøene, f. eks. drivhusgartnere, der i særlig grad er blevet ramt af de stærkt stigende oliepriser?“

(Spm. nr. 160).

Skriftlig begrundelse.

Gartnerierhvervet bygger i stor udstrækning sin virksomhed på opvarmede drivhuse. Det er derfor en kendsgerning, at dette erhverv er blevet ramt helt urimelig hårdt af oliekrisen med de stærkt stigende priser, og mange mindre virksomheder trues alvorligt med lukning. En sådan masselukning af gartnerier vil foruden de personlige tragedier medføre store tab for samfundet. Det må være rimeligt med en overgangshjælp i den akutte situation, til markedet har fået tid til at tilpasse sig de nye forhold.

Jens Møller (KrF):

Kristeligt folkeparti er ikke i almindelighed tilhænger af tilskud til erhvervslivet, og jeg tror også, erhvervslivet er indstillet på at klare sig selv. Men der kan være særlige situationer, når et i øvrigt sundt erhvervsliv løber ind i midlertidige vanskeligheder, som det ikke kan klare ved egen hjælp.

Det gælder i øjeblikket det erhverv, der drives af drivhusgartnerne. På grund af indtræden i EF har de været nødt til at omlægge deres produktion ganske væsentligt, og det har betydet mange investeringer, og midt i alt dette kommer så de stigende oliepriser, så de ligger på ca. 3 gange det normale.

I andre lande har man været betydelig bedre stillet, også i lande, vi konkurrerer med. I Holland har man f. eks. billig naturgas, og olien er heller ikke steget nær så kraftigt dér på grund af store lagre. I Tyskland har man fået statstilskud til oliepriserne.

Resultatet er blevet, at dette erhverv i Danmark er så hårdt trængt i øjeblikket, at det uden hjælp meget let kan føre til en katastrofe. Ikke alene af menneskelige grunde, men også af samfundsøkonomiske grunde mener vi derfor, det må være nødvendigt med en hjælp til erhvervet i den øjeblikkelige situation dels i form af en kon-

stant støtte på en 6-10 mill. kr., dels i form af bedre lånemuligheder til omlægning af erhvervet, til isolering, så man kan spare på olien næste år, og dels ved, at der optages forhandlinger med EF, så disse konkurrenceforvridende forhold kan blive ændret.

Jeg vil gerne spørge landbrugsministeren, om han vil medvirke til disse ting.

Landbrugsministeren (Kofoed):

Spørgsmålet kan deles op i to dele. Vedrørende spørgsmålet med hensyn til fællesmarkedet kan jeg meddele, at rådet af landbrugsministre den 23. marts i år har anmodet Kommissionen om inden 1. juli 1974 til rådet at aflægge en rapport, som dels skal fremlægge en undersøgelse af den konkurrencemæssige virkning i landbrugssektoren — her er altså særlig tænkt på gartnerisektoren — af de forskellige energiforanstaltninger, medlemsstaterne indtil nu har gennemført, dels, såfremt det altså findes nødvendigt, skal den indeholde et passende forslag til fælles foranstaltninger, der kan iværksættes senest 30. juni 1974. Det var det europæiske problem.

På dansk område kan vi sige det også kan deles op i to dele, som hr. *Jens Møller* omtalte, oliepriserens indflydelse på likviditetsproblemerne og strukturproblemerne i almindelighed med hensyn til at lave oliebesparende foranstaltninger.

Hvad angår det akutte problem om termisydelse, synes jeg, erhvervet selv har fundet en stort set tilfredsstillende løsning sammen med kreditinstitutionerne, og hvad angår problemet med produktionsomstillingen, har jeg allerede den 6. marts 1974 nedsat en arbejdsgruppe, hvori indgår medlemmer fra såvel erhvervet som landbrugsministeriet. Denne gruppe har til opgave at vurdere gartnerierhvervets behov for støtte i den nuværende situation, herunder at gennemgå eksisterende støtteordninger med henblik på indpasning i disse, så oliebesparende foranstaltninger kan gennemføres.

Vi er altså opmærksom på disse problemer, vi arbejder med dem, men jeg kan på nuværende tidspunkt ikke skitsere en løsning.

Jens Møller (KrF):

Jeg vil gerne takke for svaret. Det var jo meget positivt, men jeg vil gerne under-

[Jens Møller.]
strege til sidst, at det haster meget med en løsning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Fuglsang* (DKP) til landbrugsministeren:

„Hvad agter ministeren at gøre for at hindre, at fællesmarkedets højere fødevarerpriser gennem yderligere fordyrelser i omsætningsleddene fuldstændig undergraver købekraften for lønmodtagerne, pensionisterne og de studerende?“
(Spm. nr. 164).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge pressemeddelelser har landbrugsministeren under EF-prisforhandlingerne i sidste uge accepteret prisforhøjelser på 9 pct. og modsat sig alle forslag om at yde tilskud til forbrugerpriserne, så de nu vil stige med 250 mill. kr. på det danske hjemmemarked eller med gennemsnitlig 8 pct.

Regeringen har presset hårdt på for at gennemføre en såkaldt omkostningsdæmpende ydelse på 1.900 mill. kr. Den har fået vedtaget et pris- og avancestop, og den har arbejdet hårdt på at få dyrtidsreguleringen afskaffet. Alle disse forslag er begrundet under henvisning til regeringens bekæmpelse af prisstigningerne. På denne baggrund er det påfaldende, at ministeren gør sig til talsmand for en politik, der betyder nye store prisstigninger på fødevarer.

Fuglsang (DKP):

Med rette føler befolkningen sig opskræmt over de nye voldsomme prisstigninger på fødevarer. De ved, at de vil yderligere sænke reallønnen, som i forvejen er faldende, og yderligere belaste de husmoderbudgetter, som i forvejen er spændt til det yderste.

Jeg mener også, at disse forslag om prisstigninger, den måde, de vil blive praktiseret på, endnu en gang vil understrege EF's

indre modsætninger og planløsheden, nemlig på den ene side højere priser, hvortil for vort vedkommende kommer momsen på mad, og på den anden side, at man ikke kan komme af med varerne og der derfor stadig væk stilles krav om nye støtteopkøb.

Men sagen har også en anden side. Man har for nylig bevilget ret store beløb til det, man kalder omkostningsdæmpende ydelser, for at hindre inflationen, og vi ved jo, at netop fødevarer rent erfaringsmæssigt hører til dem, der stærkest påvirker hele prisniveauet i en uheldig retning. Det er bl. a. derfor, vi har stillet vort spørgsmål om, hvad ministeren agter at gøre med hensyn til fødevarerpriserne.

Landbrugsministeren (*Kofoed*):

Hr. *Fuglsang* begrunder bl. a. sit spørgsmål med, at jeg under prisforhandlingerne i EF har accepteret prisforhøjelser, der medfører, at forbrugerpriserne nu vil stige med gennemsnitlig 8 pct. Denne begrundelse hviler på et forkert grundlag. Det er korrekt, at prisforliget medførte en gennemsnitsforhøjelse på ca. 9 pct. Men det er vel at mærke en forhøjelse af de garanterede mindstepriser — eller sikkerhedsnettet, for at folk bedre kan forstå det — og ikke af de faktiske markedspriser. Denne forøgelse af de garanterede mindstepriser vil i den nuværende markedssituation ikke få indvirkning på forbrugerpriserne for hovedparten af de landbrugsvarer, der produceres i Danmark. Kun for enkelte produkter, bl. a. mejeriprodukter, sukker og muligvis oksekød, vil der blive tale om en vis stigning i forbrugerpriserne.

Monopoltilsynet har netop afsluttet beregninger, der viser, at forslaget i EF's ministerråd, som blev vedtaget i lørdags, vil medføre en gennemsnitlig forhøjelse af forbrugerpriserne på landbrugsvarer med 2-3 pct. Sagt med andre ord: en stigning i den samlede forbrugsudgift, som en familie har, på omkring 0,3 pct. Det må man vist have lov til at betegne som en moderat stigning

[Landbrugsministeren.]

sammenlignet med de stigninger, vi har set inden for andre områder. Man kan f. eks. som hr. Fuglsang sammenligne med lønområdet. En stigning på omkring 0,3 pct. kan vel næppe siges at undergrave købekraften og berettiger efter min opfattelse ikke til forbrugertilskud.

Fuglsang (DKP):

Det er ikke, fordi vi fra mit partis side har noget som helst imod, at landbrugsproducenterne sikres en rimelig indkomst for deres varer, i dette tilfælde de husdyrprodukter, som jo er grundlaget for det mindre landbrug. Det, som jeg er noget bekymret for, er, om disse stigninger ikke alligevel i længden vil påvirke hele prisniveauet. Alle erfaringer viser jo, at det i og for sig ikke er det, producenterne får, som er skyld i de højere fødevarerpriser, men det er fordyrelser på vejen fra producent til forbruger, og det er derfor, jeg har stillet spørgsmålet, om man ikke vil gribe ind her. Vi har jo netop set, at f. eks. kødpriserne i slagterbutikkerne ingeni lunde afspejler de svingninger, som finder sted ude hos producenterne. Jeg vil gerne stille det tillægsspørgsmål, om regningen bl. a. ved denne lejlighed kunne tænke sig at undersøge hele forholdet med priser og avancer i omsætningens forskellige led mellem landbrugsproducenter og forbrugere, og om man vil foretage skridt til at forsøge at hindre de uheldige svingninger, som finder sted dér?

Landbrugsministeren (*Kofoed*):

Monopoltilsynet foretager jo løbende undersøgelser af, om priserne er rimelige, og om avancerne er rimelige de forskellige steder, og jeg kan ikke se andet, end at en almindelig konkurrence er den eneste måde, hvorpå man kan få den rigtige pris frem. Jeg kan også oplyse, at i Danmark er omkostningerne i distributionsleddet mindre end i de øvrige fællesmarkedslande og lavere end i mange andre lande.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ophævelse af lov om omnibus- og fragtmandskørsel [af Bodart m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 107) findes i tillæg A. sp. 1965, fremsættelsen i tidenden sp. 2875).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ministeren for offentlige arbejder (*Damsgaard*):

Det af medlemmerne hr. Bodart, hr. Hans Bjerregaard og hr. Poulsaard fremsatte forslag til lov om ophævelse af lov om omnibus- og fragtmandskørsel forekommer mig så uovervejnet og lidet gennemtænkt, at jeg ikke skal ofre så forfærdelig mange ord derpå — dog lidt flere end forslagsstillerne selv har gjort i bemærkningerne til lovforslaget og i fremsættelsestalen, som begge er meget kortfattede.

Jeg har ikke mindst på grundlag af formuleringen af de meget få bemærkninger, der findes til lovforslaget, stærkt på fornemmelsen, at forslagsstillerne med forslaget har haft til hensigt ikke alene at gøre buskørslen, men også godskørslen fri. Således som lovforslaget er formuleret, omfatter det imidlertid kun buskørslen. Reglerne om fragtmandskørsel, det vil sige godskørsel i fast rute, er ved lov nr. 364 af 13. juni 1973 § 3 udgået af den lov, forslagsstillerne vil ophæve, og findes nu sammen med reglerne for den almindelige ikke-rutebundne vognmandskørsel i lov nr. 293 af 23. maj 1973 om godstransport med motorkøretøj.

Jeg må imidlertid holde mig til lovforslaget, som det foreligger formuleret, og vil derfor i det følgende koncentrere mig om buskørslen. Den tanke, at buskørsel i et moderne, udviklet samfund skulle kunne udføres helt frit, forekommer mig ærlig talt meget forunderlig. Hvis det er opfattelsen hos forslagsstillerne, at det ikke er en samfundsmæssig opgave at sikre, at der stilles det bedst mulige kollektive trafikapparat til rådighed for borgerne, så de har rimelig mulighed for at blive befordret f. eks. fra bopæl til arbejdsplads, undervisningssted, servicecenter m. v., men at enhver tværtimod skal skotte sig selv, ja, så kunne jeg måske forstå forslaget. Men jeg vil straks